

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

2-hasábos polit sor egyszer 20 fillér,
minden követezőnél 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, október 27.

Német tüzérek angol hadihajók ellen.

Ujból bombázzák a szerbek Pancsovát.

Bombavető Zeppelinek Varsó fölött.

Nyolcezer orosz el- foglunk Ivangorodnál.

(Ujabb harcaink sikere.)

Budapest. A főhadiszállásról jelentik: Az Ivangorod alatt folyó harcokban eddig nyolcezer orosz fogtunk el és tizenkilenc gépfegyvert zsákmányoltunk. Jaroslau közelében egy orosz ezredes kétszáz emberrel kénytelen volt magát megadni, Zalocenél (Siatnitól délnyugatra) és Posiecnél (Nadvornától délnyugatra) az ellenséget visszavetettük. A helyzet nagyobbára változatlan. Höfer vezérőrnagy, a vezérkar főnökének helyettese. (Táviroda. Sajtóbizottság engedélyével)

Varsó ostroma.

Arad, október 26.

Mindazzal, ami újat és érdekesebbet ez a háború tált föl, sorra kap izelítőt Varsó, Orosz-Lengyelország fővárosa. Sűrűen röpködnek felette a Zeppelinek és a Taubék; hullatják a bomba-csöket, a melyek gyilkos rombolásukkal, de írott híradásokban is üzenetet dobnak a város lakóinak az ellenség közeli bevonulásáról. Brüsszelnak, Namurnak, Antwerpennek halálmadarai a biztos bukást hirdetik a Varsót védő orosz sereg részére is. Azután — vagy már ezekkel egy időben — érzi a testén, a várost körülvevő erőd-páncélok a negyvenkettős mozsarak és az osztrák-magyar motorütegek rettentő lövegeinek hatását, réseit. Mire ez a vártezet egészen lerombolódik, szétmállik, az egyesült seregek bevonulnak a szép fővárosba. A heves csatákban, amelyek az ostrom alatt folynak, Varsó védelmezői bizonyára érzik a legendás oroszverőnek, Hindenburg generálisnak karját, a kar, amely a mazuri mozsarakba fúlasztotta az oroszok több hadtestét, most hasonló tempóval készül az Augusztov és Varkó közötti oroszokat a harcvonal mögött levő Polesie posványba teremtteni. És ha a győzelmes ostrom teljes lesz, akkor bizonyára megismeri az egykori lengyel főváros a háboru-szülte, rajongólelkű lengyel légiókat. Nagyszerűbb jelenetet elképzelni, mint a mikor a szabadságnak e tüzes harcossai, a hősonkéntesek leborulnak a régi Lengyelország fővárosának kövezetén, hogy térdön állva köszöntsék az időt, amikor az az orosz járom alól felszabadult, a mikor a német és osztrák-magyar fegyverek megnyitják a kapuját Lengyelország új államiségának — emberi képzelettel íshetetlen.

Az ilyen nagyszerű események vá-

rása teszi türelmetlenné, jogtalanul türelmetlenné az embereket. Varsó ostroma, noha már lényegesen előre jutott — az ostromlók, pétervári jelentés szerint tizenkét kilométernyire vannak a várostól, — egyike a háboru legnehezebb feladatainak. A természeti védőeszközök mellett az óriási költséggel épült erődök kemény gyűrűje védi és e mellett hatalmas sereg, a melyet bizonyára ép oly kevéssé fognak kimélni, mint a przemysli ostromra küldött hadosztályok tizezeit. Féket kell tehát vetni a mindennap megújuló várakozásra, ki kell békíteni a feszült idegességet, amely minden reggelre döntő eseményeket vár. Az, hogy a német-osztrák-magyar seregek támadó mozdulatai rövid idő alatt annyira jutottak, hogy Varsót az oroszok kezdik kiűriteni, — magában véve óriási eredmény, a mely hasonló folytatással biztat. Ilyen tájban akartak a Kárpátokon át betört orosz divíziók Budapesten, Nikolajevics Mihály nagyherceg pedig Boroszlóban és Berlinben lenni: erre az időre hitték az elámitott szerbek, hogy a felülről jövő orosz segítséggel egyesülhetnek; ekkorra akarták Galiciát és Bukovinát végleg bekebelezni az orosz birodalom testébe. És hogy mindezek egyike se következett be, hogy mindettől az oroszok távolabb vannak, mint a hadjárat elején és hogy mindezek helyett Varsót ostromolják a német és osztrák-magyar szövetségeseik, mindebből megérthetik a helyzetet Oroszország szövetségesei és azok a semleges államok, amelyeket az entente hazug győzelmi hírekkel akar végzetes könnyelműségbe ugratni.

Hadseregünk főparancsnoka.

(Hogyan dolgozik Frigyes főherceg?)
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 26.

Frigyes főhercegről az osztrák-magyar hadsereg főparancsnokáról, aki a tragikus módon elhunyt Ferenc Ferdinánd szerepét tölti be armadiánknál, — igen jellemző eseteket jegyeztek föl a főhadiszálláson működő funkcionáriusok. A humánus gondolkodású főherceg a háború kitörése óta a főhadiszálláson tartózkodik és az utóbbi napok legizgalmasabb harcainak közepén, állandóan megjelenik mindenütt, ahol támaszra, vigaszra, segélyre van szükség a hadtérén. Frigyes főherceg nemcsak névlegesen, hanem ténylegesen is vezére a hadseregnek s nem csupán véleményt kérnek tőle, hanem iránító szerepet is tölt be.

Az itt olvasható néhány apró történet élénken jellemzi a generalisszimusz egész egyéniségét és karakterizálja gondolkodásmódját:

Ez a grodeki osztagban történt. A tűzvonalból kiemelték egy sebesült katonát. Az egyik karját trapnel sértette meg. Amint a köztérhelyre vitték, a közelben megszólította egy magasrangú, ősz katonatiszt:

— Látom, hogy megsebesültél; nagyon fáj fiam?

A fiu mélyen a szemébe nézett az aranygaléros tisztnek és katonásan mondta:

— Nem nagyon fáj. Azt hiszem némsokára jól leszek. Hanem...

— Hanem? — kérdezte a főtiszt.

— Hanem nagyon éhes vagyok és szivni szeretnék.

A sebesültet elengedték. Némsokára ezután a fiu fekvőhelye mellett automobil állott meg és egész csomó ennivalót, meg cigarettát vitt neki — egy udvari lakáj. A sebesült közvetlenül odáig fordult a kapitányához:

— Kérem alássan kapitány ur, ki volt az a tiszt ur, aki ilyen jót tett velem?

Mesolyogva válaszolt a kapitány:

— A főparancsnokunk.

A főherceg a néhány héten át tartott rettetés eső alatt is naponta kirobogott automobiljában a táborba és minden iránt érdeklődött. A legesekélyebb dolog se kerülte el a figyelmét és különösen a tábori kórházak iránt érdeklődött legnagyobb szeretettel. Ha valamely kórház felszerelése, vagy az ellátás nem olyan volt, amellyel ő megelégedhetett volna, intézkedett, hogy a saját birtokáról küldjenek minden szükséges dolgot. Abban a kórházban, ahol a megjelent, a főorvos ilyen kijelentéseket tehetett a súlyosabban sebesült katonáknak:

— A mi szakácsunk nem tudja nektek elkészíteni azt, amire nektek szükségtök van. De azzal ti ne törődjétek, mert ti még hársat se olvastok s már is elkészítette nektek a főherceg szakácsa.

A főherceg ismeretes arról is, hogy kitűnő humora van. Egy alkalommal Grodek környékén a főherceg a fiatal trónörökösrel együtt autó-utat tett. A körülöttük lévő katonáknak az automobiljában lévő élelmicikket mind kiosztotta. Az egyik, boszniai mohamedán katonára a sonkás kenyeret gondosan szétválasztotta a sonkától és a sonkát átadta ama bajtársainak, akiknek vallása megengedi a sertés-lus evését. A bosnyák katonára azután a gondosan letisztított kenyeret jó étvágygyal elfogyasztotta. Amint a főherceg ezt látta, megveregette a bosnyák katonára vállát és mosolyogva mondta:

— A hadsereg élmezésének összeállításánál legközelebb tekintettel leszünk az összes vallásfelekezetre.

Potiorek táborszernagy elismerése egy hős zászlóaljnak (Ezredparancs a besanjai harcokról.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 26.

Megemlékezett az Aradi Közlöny azokról a harcokról, amelyeket csapataink délen a Besanja község határában elsáncolt szerbekkel folytatnak. Szabadkáról most azt jelentik, hogy Lesic ezredparancsnok október 20 ikán rendkívül érdekes ezredparancsot adott ki és között a nyilvánossággal, amely a szabadkai 6 ik népfelkelő gyalogezred besanjai harcokban tanúsított hősiességéről szól.

Ez év szeptember hó 28-án — írja Lesic ezredes parancsában — ezredünk III. zászlóalja Richter Róbert őrnagy ur vezetése alatt a 8/2. honvédpótütegokkal, a Száva felőli határrész biztosítására Jakovon tartózkodott.

Az ellenségnek Beljeici-Progar közti részénél történt betörése folytán, a zlj. parancsnok reggel 2 órakor riadót fuvatott és már akkor az ellenséggel harcoló csapatok támogatására ment: az ellenség visszaszorítottván, a zászlóalj Jakovóra bevonult.

Az nap délelőtt az a hír terjedt el, hogy egy nagyobb ellenséges csapat a Zeman-szuresini szakasz részén a Szávan átkelt és csapatainkat Besanja melletti állásukból visszaszorította.

Richter őrnagy ur anélkül, hogy a szomszédos szakasz parancsát bevárta volna, elhatározta, hogy csapatával a harcba beavatkozik és a célból az Asanyából Suresinyba vezető utnak Suresinytól nyugatra eső ut elágazásáig előnyomult; a 12 ik századot a községbe előretolva, várta az e célra már parancsot kapott Wolf alezredes ur csapatát, ki a támogatásra szóló intézkedést neki tudomásul adja és egyúttal intézkedett, hogy a legénység egyúttal megebédeljen.

Délután két órakor a 12. század parancsnoka által, továbbá Dobby esendőrszázados információja következtében Richter őrnagy ur tudomására jutott, hogy a 32. népfelkelő gyalogezred, ahová akkor beosztva volt, állásából visszaszorított és Dobby százados ur és egy esendőrőjrat vezetésével eszközölt roham visszaveretett.

Ezután Richter őrnagy ur Wolf alezredes ur csapatát be sem várta, elhatározta magát az ellenség megtámadására, ami az ép akkor érkező 8/2. honvéd pótüteg által hathatósan támogatott. Az eredmény nem is maradt el, mert a besanjai uttól nyugatra levő ellenséges hadállás este hét órakor rohammal bevétellett és nemesak hogy az addig az ellenség által elfoglalt hat ágyunk hősiessen visszafoglaltatott, hanem egy teljes gépfegyver és temérdek ellenséges lőszer esett zsákmányul, csak a beálló sötétség és a gyors menekülés mentette meg az ellenséges csapatot a teljes elfogatástól.

Ezen vállalkozásból kifolyólag öten hősi halált haltak, hat nehéz sebesülés, — köztük Molnár hadnagy — 45 könnyebb sebesülés, köztük Königstedter Béla hadnagy, történt.

A zászlóaljparancsnokon kívül, a kezdeményező és célravezető eljárást a hadseregparancsnokság az alábbi sürgönyben méltatta:

Potiorek táborszernagy ur Richter Róbert őrnagy urnak különös köszönetét és teljes elismerését nyilvánítja a bátor és sikeres

vállalkozásért, melyel a fegyverbecsületet megmentette. Lützgendorf altábornagy.

Kitüntették még magukat Molnár Oszkár Szalkay Sándor, Szabó Mátyás, S. epossy Jenő Garinger Jenő hadnagyok, kik mint századparancsnokok a legénységet a harcvonalban személyesen vezették rohamra; míg a legénységi állományból Hausebka Márton őrmester, Rica József szakaszvezető, Fehér Vilmos és Rokica Milovoj tizedesek tüntek ki hősi magaviseletük által.

Midőn a legnagyobb örömmel hozom ez a szép fegyvertényt köztudomására, egyúttal büszkének érzem magam, hogy parancsnokságon alá ilyen szép és dicső multtal bíró zászlóalj tartozik. Dobanovci, 1914. október 20-án Lesic alezredes, ezredparancsnok. Vass hadnagy, ezred segédtsizt.

VÁROS ÉS MEGYE

Nem lesz motoros közúti vasút. Az autobus-felügyelőbizottság ma Lócs Résző helyettes polgármester elnöklésével tartott ülésében tárgyalta a közlekedési vállalat jövő évi költségvetését, amelyet Zádor Imre gépüzemigazgató mutatott be. Minthogy a lovasúti forgalom eddig csak a vasutól a Ferray utcáig terjedt, a bizottság a Szabadság-terti lakók körélmére, ezt a Boszko utca sarkáig meghosszabbította. Az igazgató ezután, a májusi közgyűlés megbízása alapján, beszámolt azokról a tárgyalásokról, amelyeket a motoros üzem behozatala céljából folytatott. A bizottság, tekintettel arra, hogy a mai viszonyok mellett a szén és olajak olyan változást szenvedhetnek, hogy a mai árakat számítási alapul elfogadni nem lehet, a kérdést levette a napirendről.

Folytatólagos sorrendje az Arad szabad királyi város törvényhatósági bizottsága által 1914. évi október hó 28-án délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak. 46. A Weitzer-bizottság az alapfel nem használt kamataiból Hadi Iparos Köleső Pénztár létesítését javasolja. 47. A pozsonyi magyar királyi Erzsébet-Tudományegyetem rektorának átirata. 48. Torda-Aranyos vármegye törvényhatóságának átirata a hármas szövetség fenntartása érdekében. 49. Főispán ur ő méltóságának átirata Weil Károly dr. ügyvédnek tb. rendőrfogalmazóvá való kinevezése tárgyában. 50. Lányi Izso dr. kérvénye orvosi oklevelének kihirdetése iránt. 51. Benkő Erzsébet kérvénye szülésznői oklevelének kihirdetése iránt. 52. Pápai Farkas Regina kérvénye szülésznői oklevelének kihirdetése iránt. 53. A főispán átirata Varjassy Lajos dr. aradi kereskedelmi és iparkamara titkárának tb. városi főjegyzővé és Baross Dezső aradi első takarékpénztár nyugalmazott főkönyvezetőjének tb. városi főszámvevőhelyettesé történt kinevezetéséről. 54. A tanács előterjesztése Balogh Tibor rendőrszolgálat katonai szolgálat idejére egy évi szabadságidő engedélyezése iránti kérelme tárgyában. 55. A magyar királyi miniszterelnök leirata a Ferenc Ferdinánd főherceg Ó Osászári és Királyi Fensége s neje Hohenberg Zsófia hercegnő gyászos elhunytá alkalmából városunk közönsége részéről kifejezett részvét nyilatkozata ügyében. 56. A tanács előterjesztése Vicas Gyula dr. orvosi oklevelének kihirdetése tárgyában. 57. A tanács előterjesztése a budapesti Mensa academika egyetemen alapított évi 300 korona aradvárosi alapítványi segélynek az 1914—15. iskolai évre Rubinstein Jakabnak történt adományozása ügyében hozott 23984—914. számú határozatának jóváhagyása iránt. 58. A magyar királyi miniszterelnök értesíti a város közönségét, hogy ő Felsége az egészségre helyreállítása alkalmából kifejezett hódolatunkat megelégedéssel fogadni és azért szives köszönetét legkegyelmesebben kifejezni méltóztatott. 59. A tanács előterjesztése Kamráth Jenő, Molnár László és Sudy Ernő dr. gyógyszerészeknek a Simándi-uton egy új gyógyszerár felállításának engedélyezése iránti kérelme tárgyában. 60. A tanács előterjesztése az aradi Hitelbank és takarékpénztár részvénytársaságnak a zálog üzletében az arany és ezüst tárgyak után szedhető kamatának egy évi időtartamra 12%-ról 16%-ra való felemelésének engedélyezése iránt.

Dum-dum lövegek az orosz lövészárkokban.

— Pihenő huszárok között. —

— Az északkeleti harctérre kiküldött munkatársunktól. —

Táborban, október 26.

A kemény harcok után most már második napja „rasztolunk” itt a szabad mezőn, a még mindig égő-ropogó állomásépület mellett.

Most aranyidők járnak: pihenő van, a huszárok közül azok, akik nem mentek fázasztó nehéz patruba a hegyek közé, pihenhetnek, tréfálkozhatnak, tisztálkodhatnak.

Színes és nagyszerű kép ez: a táborban a vegyes társaság, amely huszárokból, ulánusokból és Landwehr ulánusokból áll. A huszárok szintiszta székely fiúk, az ulánusok lengyelek. Együtt vannak, egy istállóban, egymás mellett állnak lovaik, érintkezniök kell. És a huszár az beszél, beszél magyarul, zamatosan, az ulánus válaszol polyakul s a végén még is teljesen megértik egymást. Hogy hogy csinálják ezt kevés, ugyszólvá: semmi gesztussal, az az ő titkuk.

Ma gyönyörű szép, meleg napunk volt, felket felderítő. Egész nap a legjobb volt a hangulat, amihez bizonyára hozzájárult a menázi, amely ezuttal „konzerva” helyett disznósült volt. Délelőtt ugyanis két disznót „találtak” a fiúk, bizonyára árván döngtek szegények az országuton s egyenesen a huszárokhoz szaladtak oltalmat keresve.

Délután felkeressük az orosz állásokat. Pár száz méternyire tőlünk, a domboldalon vannak. Egy helybeli paraszt — azóta a mi foglyunk — mutatta meg nekik ezt a pozíciót, amely uralja az egész defileét. Az állások, a gyalogság is, a tüzérség is, nagyszerűek: mélyek s takartak, pázsittal vannak maszkírozva, alig lehet őket észrevenni. Dupla dícséret nagyszerű bakáinak s honvéd tüzéreinknek, akik őket innen kiverték.

Egyik lövészárk mellett egy magazin töltést találok. Felveszem s a következő pillanatban meglepetve mutatom a tisztelteknek:

— Robbanó golyók!

Tényleg, a legszabályosabb dum-dum lövegek, exploziósak, a végükön mély lyuk, a tiszték megállapítják, hogy Mauser fegyverbe valók a töltények, tehát valamelyik vadorzáshoz szokott ruthén, vagy ahogy itt nevezik őket „potyész” használhatta az ütközetben. Talán ép Jankulár Menyhért, Körösmező leggazdagabb embere, akinek évi jövedelme, mondják, negyvenötvenezer koronára ment fel, mégis ő volt az, aki itt a rablást, fosztogatást megkezdte.

...Viszátérnek a patrulok, hozzák a jelentéseket. A légió R.-ben van, a kozákok már Tartarowból is kivonultak s felgyújtották a falut. Tényleg, arra észak-nyugat felé piroslík kissé a láthatár. Az első, aki a felderítő szolgálatról visszatért volt, a mi kadettunk, (egy volt miniszter fia) aki örömmel újságolja:

— Borzasztóan sietnek vissza a muszkák. Én W.-nél láttam néhány patrult maszkálni, ránk is lövöldöztek, de nem találtak senkit. Alig tudtam nyolc huszáromat visszatartani, hogy neki ne menjen a szotnyának.

Este Abfertigungról jön vissza főhadnagynk. Nagy újságot hoz:

— Parancsban jött, hogy a németek Varsó három erődjét bevették!

Az első újság, amit — fától az erdőt! — írt, a háboru közepén a háboruról hallunk. De aztán szomorúan folytatja a főhadnagyt:

— Holnap megint raszt fiúk! Pedig az istenfáját, jó volna már dolgozni!

Az egész divízióknak ez a szelleme. Közhuszár Magyar — akiből a patrulozás után ép ma lett titular Korporal — sugva kérdi tölem ebéd után.

— Hány napi járás ide szerkesztő ur Pétervár?

— Hát bizony oda messzi vagyunk még!

— Dejszen doktor ur — válaszolja begyesen a huszár — két hét, legfeljebb három multán ott leszünk! Betyár fiuk vagyunk ám mi!

Este a szabadban alszunk. Keveset diskurálunk, keveset nézzük az üstökösöt, a háboru csillagát, aztán elcsendesül minden. Még bámulom a hegyek között fel-fel csillanó, megint elalvó fényt, vajon jelzés, vagy a mi csapatunk járnak ottan? Még hazagondolok egy kicsit, a korzó, a kávéház, aztán széjjelnezek, főhadnagyt, zászlós, kadett, két lengyel „Kriegs-freiwilliger” őrmesterünk mind alszanak már. Hét óra.

Reggel három órakor azután már fent vagyunk.

A Rastagnak is vannak eseményei: lövít, löhng. Aztán téli bundát kap a legénység, sőt bort is kapunk. „Betyár jó dolgunk van” — mondják a fiuk, — mert a „betyár” szónak egy mondatból sem szabad hiányozni.

Egyik zászlósnak különös ötlete támad:

— Borotválkozzunk meg!

Az indítványt szótöbbséggel elfogadjuk, előkerül egy ulánus a bioskával s a sorshuzás engem jelöl ki első deliquonsnek. Az ulánus hozzákezd a munkához, én bangosan felordítok. Ez nem embernek való, akkor inkább egyik ujjamat vágják le. A többiek hamarosan le is mondanak az élvezetről, sőt a főhadnagyt ki is jelenti:

— Én Stanislaug egyáltalán nem fogok borotválkozni.

Miközben besötétedik az ég, szél szánt végig a zörgő levelek közt, s tíz perc múlva, zivatar lép meg bennünket, most október végén.

Beszorulunk az istállóba, ott is ebédelünk a lovak társaságában, ledülünk a szénára, egyszerre vége a jókedvnek, kínos csend, csak az ulánushadnagyt R.-d Galiciába szakadt angol család sarja füttyöl szüntelenül:

— Hulló falevél, suttogva beszél : : :

Valahol Técsőn, Királyházán szedte fel az óska kuplét, amely azonban a peroban illik a stimmunghos.

Alig várjuk este parancsról a főhadnagyt. Végre, végre hozza amit várunk:

— Holnap megyünk. Általános sugriff!

Az eső még mindig hull, a két derék ulánus, Bojko és Korolosuk, akik dajkáknak bennünket, készíti; már a szénaágyat a szabadban. Egyik zászlós ugyan könnyelműen megjegyezte.

— Talán az istállóban?

— Nincs hely — válaszolja a főhadnagyt — s az ur maga szabadban alszik, de a lovaknak fedél kell!

Fázósan húzódunk, simulunk egymáshoz, eső veri pokrócunkat s az ulánus hadnagyt még mindig füttyöl:

— Hulló falevél, suttogva beszél . . .

Zádor Jenő.

Urbán Iván báró harcoló seregeinkről.

(A főispán beszéde Aradmegye közgyűlésében.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 26.

Aradvármegye törvényhatósági bizottsága ma délelőtt kilenc órakor tartotta meg a vármegyeháza nagytermében rendes őszi közgyűlést, amelyre a bizottsági tagok igen nagy számban jöttek el. A közgyűlés tárgysorozatának kiemelkedőbb pontja nem volt és egyetlen érdekessége az a beszéd, amelyet Urbán Iván báró főispán mondott el a közgyűlés megnyitása után. A főispán nemes hazaszeretettől sthatott beszéde, amelyben dícsőséges háborunkról emlékezett meg és Károly román királyt parentálta el kegyeletes szavakkal, így hangzik:

— A mai közgyűlésen, a hazafias érzésből áthaiva, megragadom az alkalmat, hogy a hazánk felett összetornyosult nehéz és szomorú időkről — a délen és északon dúló küzdelmek keletkezésére, folyására és Isten segítségével azok kedvező menetére rámutatva — a tekintetes törvényhatósági bizottság színe előtt megemlékezzem. A legteljesebb együttérzésből fakadó bánattal töltötte el minden hazafias őrselmű honfium szívét az a tudat, hogy mily mély gond borította a béke és a békés fejlődés apostolának: bölcs és ősz királyunknak, lelkét, a midőn szeretett népeinek millióit szőlította harcba az álnok, irigy és alattomos ellenségeink támadásainak megfékezésére és visszaverésére. Öröm és büszkeség töltötte el ezzel szemben mindnyájunknak keblét, amidőn láttuk és átöltük azon lélekemelő és nemesítő jeleneteket, hogy vitéz fiaink — átérzve a nagy veszélyt — mily lelkesedéssel és önbizalommal vonultak harcba a hazáért és királyért. A küzdelmek, melyek az északi és déli harctéren a nemzet becsületének megmentéséért folytak, példátlanok az eddig ismert hadviselés történetében, de az isteni gondviselésbe vetett bizalommal hisszük és reméljük, hogy fegyverünket dícsőséges győzelem fogja koszorúzni. Amiért is, bizva Istenben, várjuk türelemmel és bizalommal az igaz ügyünkért életüket és vérüket feláldozó győzelmes hadseregünk hazatértét, azon lelkiünk mélyéből fakadó óhajjal, hogy éljen a haza és hogy éljen a mellettünk hiven kitartó hő szövetségcs német birodalomnak nagy császára, II. Vilmos. (Lelkes éljenzés.)

— Ezzel kapcsolatban — mondotta ezután Urbán Iván báró — mindnyájunkat meghatató és szívünket igaz részvétellel sújtó gyászbeszédre kell megemlékezni Aradmegye törvényhatósága előtt. Károly román király, ez a bölcs és fenekölt férfit, aki olyan meleg barátsággal viseltetett irántunk, meghalt. Károly a román királyság megalapítója volt s elhunyt igaz, nagy csapás. Indítványozom, hogy Aradvármegye törvényhatósága a nagy király elhunytá fölött fejezze ki részvétét és erről jegyzőkönyvi kivonatot terjessze a magyar kormány közvetítésével az özvegy királyné, valamint a mostani Ferdinánd király elé.

A főispán szép beszédét egyhangú, lelkes éljenzéssel fogadta a közgyűlés és magáévá tette a román királyi családnak teendő részvénytárgyakra vonatkozó indítványt.

A közgyűlés ezután a tárgysorozaton szereplő ügyeket tárgyalta le. A közigazgatási bizottságból kilépő bizottsági tagokat újból megválasztották.

Naptárhirdetőink

szíves figyelmébe.

Az Aradi Közlöny kiadóhivatala az előbbi évekhez hasonlóan az idén is díszesen illusztrált naptárt ad ki. Arra kérjük t. hirdetőinket, hogy feladni szándékolt hirdetésüket — annak megfelelő helyen való elhelyezése érdekében — ideje korán hozzánk juttatni sziveskedjenek.

Miklós cár.

(A „Fekete százak“ udvara. — Tiszteletbeli tag az „igazi orosz férfiak“ ligájában.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 26.

Néhány hete csak, hogy a diadalittas orosz hadvezérek és maga Nikolajevics Miklós nagyherceg, a generalissimus a harcoló orosz seregek főhadiszállására hívták meg a cárt, hogy lássa „dicsőséges“ seregét, hogy bevonuljon esetleg a „meghódított“ Lembergbe is. A nagy diadalmenetből azonban nem lett semmi. Miklós cár meglátogatott a harctér közelében néhány orosz erősséget, végigment egy pár sebességgel telezsúfolt kórházon, elébe vezették a cári szemek számára kellőképpen kikészített ezredeket, amelyekben minden sorban egy pár katonának öltözött titkos rendőr ügyelt arra, hogy a katonák lelkesedve hurrázzanak. Azután gyorsan visszatért Petrograd mellé a Corskoje-Szelói kastélyba a cár, anélkül, hogy Lemberget és a dicsőséget látta volna. Jött, mint egy akarat nélküli báb és visszatért, mert titkos kezek, környezetének kezei így rendezték.

A háborúnak és a háborút megelőző, előidéző eseményeknek egyik érdekes szereplője az óriási orosz birodalom mindenható — és mégis tehetetlen uráról — a cár környezetében sokat megfordult beavatott egyéniség érdekes intimitásokat mond el.

— Miklós cár — írja a beavatott angol származású egyéniség, — aki tulajdonképpen teljesen normális ember volt, környezetének befolyása alatt teljesen a reakció eszköze és minden előrehaladás ellensége lett. Hogy ne lehessen jobb, külön ember környezeténél, a fiatal Miklós cárevicset, már kora ifjúságában rendszeresen megrontották. Mindenek előtt metresszekről gondoskodtak Miklós részére. Egy zsidóleányt azonban, akit a fiatal trónörökös csakugyan megszeretett, erőszakkal távolítottak el a közeléből. Igazi szerelem már magában véve veszedelmes a deszpota uralom rendszerére, de kétszeresen veszélyes, ha ez a szerelem egy üldözött fajból származó nőért lobog. Az a viszony, amit Ksesinszkoya ballerinával egészen házasságáig folytatott a cárevics, már jobban tetszett nagybátyjának: Sergius nagyhercegnek. A szerelmi viszonyoktól és italtól ellenállásra képtelenné vált a jövődó uralkodó és egyaránt hajlott minden lelki befolyásra. Hatással volt rá az embergyűlölő sötét aggasztán fanatikus: Pobiedonoszev, József atya, a kronstadti félőrült szerzetes, Fülöp, a halottakat idéző orosz barát. Ilyen befolyás alatt vált Miklós cár azzá, ami ma.

A cárt legjobban jellemzi az, amit az egyik Oroszország legelőkelőbb és legjobban informált államférfia mondott róla:

— Egy autokrata uralkodót — mondotta — éveken át befolyásolhat környezete. De Miklós cár tizenhárom év óta maga válogatja ki azokat, akiket udvarában és maga körül tart.

Es az orosz uralkodó mai kegyencei, vagy diszkrét reakcionáriusok, vagy erőszakosak, vagy egyenesen dühöngők. A vérfürdők rendezésére mindig kész „fekete liga“ vezetői: Bobrinski, Serbatov, Apraxin, Konovtzin, Bogdanovics tábornok mindennaposak az udvarnál. Itélőképesség nélküli erőszakos emberek, minő Dedulin és Durnowo, tartják kezükben a legfontosabb miniszteri tárcákat, hasonló egyéniségek rendelkeznek Odessza, Lengyelország, Moszkva, a balti tenger mellék sorsáról.

Aki azonban a cár kegyét el akarja nyerni, annak előbb meg kell szerezni két cári kegyencé jóindulatát: Orlov herceget és Putiatin herceget. Orlov herceg a cár ivó pajtása, Putiatint, aki magántitkári teendőket végez az uralkodó mellett, pedig Sergius nagyhercegtől örökölte a cár. Mind a két herceg megátalkodott hive a reakciónak. Oroszországban hatalomra, vezető pozícióba jutni csak az tud, akinek tehetsége van a deszpotizmusra, a talponlásra és az intrikára.

— A legbiztosabb és legtartósabb utja azonban a hatalom megtartásának: reakcionáriusnak lenni — mondotta a cár környezetének egyik előkelő tagja. — A cár jellemének a kulcsa a mértékfontelű egoizmus. Miklós cár meg van győződve arról, hogy az ő személyes jóléte azonos az óriási birodalom minden lakójának jólétével és hogy azt, amit határtalan és zsarnoki hatalmának megtartása érdekében rokonaiért, barátaiért, kegyenceiért oselekszik, azt tulajdonképpen nepeiért teszi.

— Amikor a japán háború kitört — írja Urussow herceg — a cár kijelentette, hogy Japán támadását bolhaesipésnek tekinti és hogy a háborúnak örül is, mert a háború megakadályozza a kormány elleni izgatást.

A bielostoki mérsárlások idején egy ismert nevű, külföldön is tekintélyes orosz herceg személyesen panaszkotta be a cárnak, hogy a vérengést a rendőrség és a katonaság rendezte.

— Ez nem mehet így tovább — mondotta a herceg — ez igazságtalanság.

A cár sokáig hallgatott és végre így válaszolt:

— Igen, igen, bizonyára igazságtalanság, de hát mit tegyek: a lemészárolt emberek ugyanis csak republikánusok és forradalmárok voltak.

Amikor beavatott helyeken érdeklődtem, hogy mennyiben van tudomása, része a vérengzésekben a cárnak, ilyen feleleteket kaptam:

— A pogromrendezők és a „fekete százak“ igazi központja az udvar.

Urossow herceg nyilatkozata szerint, Oroszországban 1903. óta mindenki tudja, hogy a cár meggyőződésből és érzései szerint ellensége a zsidóknak. De ép úgy ellensége a cár minden nem orosz népfajnak és a lengyeleknek, az örményeknek, a finneknek, litvánoknak. És ezeket a népfajokat alig valamivel kevésbé üldözik Oroszországban, mint a zsidókat.

Miklós cár nem is tétlen szemlélője az üldözéseknek. Természetesen a mérsárlásokban nem vesz részt, de a szó szoros értelmében fölnyitja a börtön ajtaját azoknak, akik az ő nevében ölték. A keresi, tanszki, nisnijnovgorodi, tulai és még száz más helyen rendezett pogromok elítélteinek a cár sorra megkegyelmezett. Egy ilyen kegyelem adásánál szinte kihívóan jutatta nyilvánosságra uralkodói jószívűsége titkát. Charilowban három huligán lakásán megölt egy ügyvédet. A gyilkosokat elítélték, a cár pedig így oldotta föl az ítéletet:

— Megkegyelmezek X, Y és Z-nek, akik egy alávaló forradalmár zsidót megölték.

Ilyen körülmények között érthető, hogy ha például az Odesszában rettenetes vérfürdőt rendező „igazi orosz férfiak ligája“ élén Konovtzin gróf, Kaulbors tábornok odesszai kormányzó adjutánsa áll és a liga a kormányzó palotájában tartja gyűléseit.

és amikor az odesszai liga a polgármester vezetésével küldöttségben panaszkolta el a cárnak, hogy egyes helyeken elnyomják a pogromrendező „igazi orosz férfiak“ tevékenységét; a cár barátságosan fogadta a küldöttséget, sőt a fogadásnál az uralkodó mellett viselte a liga jelvényét is.

Amikor egyszer Stolypin volt miniszterelnök arról tett jelentést a cárnak, hogy a liga tagjainak hatvan százaléka gonosztevőkből kerül ki és alig akad köztük másfél százalék intelligens ember, a cár ezt a megjegyzést írta a jelentésre:

— A liga a legloyálisabb pártja Oroszországnak és a kormánynak szüksége van rá. Türelemmel kell bánni velük és időt engedni nekik, hogy megjavulhassanak.

Egy orosz tiszt jelentést tett a cárnak arról a pacifikációról, amelyet vezetésére bizott csoportokkal nagyobb vérontás nélkül végzett egy nyugati tartományban.

— Mindenesetre nagyon kevés embert öletett meg — válaszolta a jelentésre hosszabb gondolkodás után a cár. — Igen, igen nagyon kevés embert öletett meg.

Hasonló jelentést tett a cárnak egy alkalommal Kazbeck tábornok. A cár jó ideig nem válaszolt és a generális abban a hitben, hogy az audiencia véget ért, távozni akart. Már az ajtónál volt, a mikor a cár közvetlenül mögötte megszólalt. A tábornok megfordult és szemközt állt a cárral, aki az ajtóig követte.

— Önnek lövetnie kellett volna, tábornok — sziszegte fogait összeszorítva a cár. — Akár mit mond: lövetnie kellett volna!

Elesett és sebesült tisztok. A hivatalos veszteségkimutatás 35-ik száma szerint a következő tisztok haltak hősi halált: Bukovskij János százados 21. gye., Butula Antal százados 90 gye., Csermák Lajos hadnagy 21. gye., Fünkh Ottó százados 50 gye., Calus Arthur hadnagy 90 gye., Kaiser Alfréd főhadnagy 31. gye., Kallab Ottó alezredes 50. gye. Kócsák Vilmos őrn. telefontest., Kreitner Adalbert őrnagy 65. gy. e., Bernstett Ferenc százados 90. gy. e., Lihocki Alfréd hadnagy 90. gy. e., Maurer János tartalékos zászlós 50 gy. e., Mérsáros József alezredes 51. gy. e., Perkó József főhadnagy 31. gy. e., Piskorovic-Litinszki Longinusz főhadnagy 90. gy. e. Sácsa Ferenc tartalékos-zászlós 21. gyalogezred, Schmiedt Alfréd főhadnagy 21. gy. e., Seiwert Károly hadnagy 50. gy. e., Stumpf Miksa tartalékos hadnagy 90. gy. e., Székelyhid János tartalékos zászlós 50. gy. e., Zaufall Henrik tartalékos zászlós 90. gy. e.

A hadifogságba került tisztok a következők: Abl Károly százados 90. gy. e. Civin Rudolf tart. zászlós 90 gy. e. Ginzel Szeverin tart. zászlós 90. gy. e. Mayer Erich tart. zászlós 90. gy. e. Pokorny Gusztáv hadnagy 90. gy. e. Reimer Károly hadnagy 90. gy. e. Rajsek János főhadnagy 90. gy. e. Sembol Ervin százados 90 gy. e. Svoboda Gyula őrnagy 90. gye. Trunecsek Vencel őrnagy 21. gy. e. Tucek Károly tart. hadnagy 21. gy. e. Ungersböck Rudolf őrnagy 90. gy. e.

Tiszti patullok utra kelnek.

— „Abfertigung“ egy kemény nap előtt. —

(Az észak-keleti harctérre kiküldött munkatársunktól.)

Szabad táborban, október 22.
reggel 8.30.

Az éjszakát a kőrösmezői állomás előtti szabad téren töltöttük a Lagerben. Y. Infanterietruppendivision, Z. Hussarenregiment, 2. Ersatzeskadron.

Este hét órakor Abfertigung, parancskiosztás a Hauptlageren.

Fél nyolckor tér vissza a századparancsnok, főhadnagy ur Sz.

— Kemény napunk lesz holnap fiuk!

Lelkes éljenzés rá a felelet, a huszárok, székely fiuk, táncolnak örömben. Csupa marcona rezervista, most kerülnek először tűzbe, de erről a napról beszéltek, álmodoztak, erre a napra vártak már hetek óta.

— De az istenit a muszkának — fogadkozik közhuszár Valentin Magyary — közbük vágok én amugy betyárosan. Elhozom vissza husznak a fülét, vagy az — enyimet viszik Moszkvába.

A főhadnagy ur nagy csomó térképet hoz s pislogó gyertyavilágnál magyarázza meg a patulvezető zászlósoknak feladataikat.

— Te H—y — mondja — ezen a szoroson méssz előre egész cugóddal. Óvatosan, lassan kell menned, mert minden percben találkozhat az ellenséggel. Vigyázz nagyon, mert az ut folyton kanyarog. A kanyarulatnál mindig előre küldesz két huszárt, vársz három-négy percig, aztán ha nem hallatsz lövés, haladsz előre. Ha lövés hallatsz, „absitzen“ és ti is válaszoltok rogyásig, megfigyeled mennyien, hogy lönek vissza, aztán rögtön jelentést küldsz a Stabhoz. Így méssz előre tizenkét kilométert egész a bukovinai X. községig, a hol megváród a sereg zömét, amely holnapután érkezik oda. Te K—y. szintén ilyen formában haladsz előre Galícia felé Z. községig, ahonnét jelentéssel viszatérsz a Stabhoz, B—u. pedig a lengyel légiót keresi meg erre felé s fentartja vele az összeköttetést.

A tisztek összeverik sarkantyúikat, rendben van a dolog. Derüsen, nyugalommal ülnek vacsorához. Reggel négy órakor hallatsz a kürtszó. Pár perc múlva a vezényszó:

— Aufsitzen!

Fél öt. A három kedves bajtárs nincs már velünk. Az Officiers-Patruille már veszélyes feladatát teljesíti.

Zádor Jenő.

Pancsovát újból bombázták a szerbek.

(Tizenkét gránát talált. — Tüzereink elnémitották a szerb ágyukat)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Pancsova, október 26.

A hetek óta taartó s így már megszokott háborus hangulatnak egy újabb és igazán kellemetlen meglepetésében részesült Pancsova polgársága.

Október 22-én, csütörtökön délután fél kettő után a szerbiai oldalról bombázni kezdtek Pancsovát. Ágyulövegek sivatása hallatszott közvetlenül a házak fölött a levegőben s a járó-kelők megrémülve lesték, hol csap le hatalmas dördüléssel egy-egy pusztító löveg.

Rövid husz-huszonöt perc alatt vegyesen vagy husz srappell és bombát küldtek a humanizmust emlegető, de tényleg barbár harcmóddal élő szerbiaiak egy békés, nyílt városra. Újból bebizonyították ezzel a szerbek, hogy még mindig balkáni barbárok, akik az elfogadott nemzetközi megállapodásokat nem tisztelik és így nem érdemlik meg azt a humanus elbánást, melyben eddig, mint ellenségek részük volt.

A bombázásnak a mi tüzéségünk gyorsan véget vetett, mert ágyunk hamarosan elhallgattatták az ellenséges szerb ágyukat, úgy, hogy délután két órakor már vége is volt annak.

Ez az örömdetes tény, valamint az, hogy az egész helyőrség a legnagyobb nyugalommal várta a fejleményeket, a legjobb hatással volt a lakosságra, úgy, hogy egy jó része azoknak, kik már menekülésre gondoltak, megnyugodva

ittthon maradt, sőt sokan a vasuti indóháztól is visszatértek a városba.

A lövöldözést a szerbek kora délután kezdték a Samar hegyről és két ágyuból gránátot és srappell löttek a városra.

Az első lövés Scsitinszky Adolf dr. ügyvéd házára esett, aki épen ebédnél ült. Az ijedtségen kívül nem történt egyéb baja. A második lövés a csendőrlaktanyába esapott. Az őrségek ebéd után felszereltek és épen kiindultak. Abban a szobában, amelybe a fal nem robbant gránát bevágott, csupán egy csendőr tartózkodott. A légnyomás a falhoz esapta, de nem történt baja. A társaskör kuglizójába szintén becsapott egy löveg és fel is robbant. A légnyomás a kuglizóban levő butorokat a menyezethez vágta és a tetőt keresztül lyukasztotta.

A Pancsovai Népbank kétemeltes palotájában a Juba és Csányi cég vasraktárában a szétrobbant löveg kisebb károkat okozott. Bruchter József takarékpénztári igazgató háza erősebben sérült meg. Egy gránát a Lilly-uszályba is bevágott, ennek azonban nagyobb baja nem esett.

Tizenkét lövésről állapították meg, hogy talált. A többi szabad tere és a Temesbe esett.

A lövöldözés alatt és különösen utána majdnem az egész lakosság az utcákon hullámozott föl és alá, fölkeresve ama helyeket, hová az ellenséges lövedékek, melyek szerencsére emberéletben nem tettek kárt — hiszen alig egy negyed része robbant föl — lecsaptak.

Azóta hallgatnak a kumanovói győzelem évfordulóján megkölyagosodott szerbek, kikkel erős a hitünk, a mi derék déli hadseregünk bizonyára még a tél beállta előtt alaposan elvégzi a dolgát.

Pénzünk értéke

a háboruban.

(Mi az oka a külföldi valuták áremelkedésének?)

Arad, október 26.

A háboru kitörése óta olyan jelenség lépett előtérbe, amelyről valutánk szabályozása óta nem lehetett szó: bankjegyeink diszázsiója, azaz az idegen valutáknak és devizáknak a koronaérték törvényes paritását meghaladó áremelkedése. Erről a jelenségről Nádás László dr. miniszteri titkár hosszabb cikket ír, amelynek adatai igen alkalmasak arra, hogy a mi pénzértékünk árnyatlása miatt nyugtalanok aggodalmait eloszlassák.

Mindenekelőtt megállapítható, hogy az Osztrák-Magyar Bank helyzete a nyugati nagy államok jegybankjaihoz hasonlítva, felette megnyugtató. A mi nálunk történt, a bankkialfűggesztés, megtörtént Németországban, Franciaországban, nem szólva Oroszországról, ahol a jegy kibocsátó intézet állami bank, ahol tehát a bankóprás minden ellenőrzés nélkül éjjelnappal dolgozhatik. Hasonlóképpen mindenütt tapasztalható az aranypénznek a forgalomból való elvonása, a giró és átutalási forgalom szünetelése; hitelezés helyett mindenütt csak készpénz-üzletet kötnek. A bankjegyek száma csak növekedését tehát nemcsak a hadi költségek okozták, hanem az előbb említett körülmények is. Németországban elsőrangú szakértők a háboru kitörése óta thesaurat, a forgalomtól elvont, kamatozatlanul őrzött és eldugott bankjegyek és érpénzek összegét két millió márkára becsülik.

Meg kell jegyezni, hogy a hadviselő államok közül az állam-pénzügyi szempontból kevesen voltak úgy fölkészülve, mint Magyarország. A háboru kitörésakor a magyar állam több száz millió mobilizálható hadi kincs fölött rendelkezett, a mely a háborus költségek kvótászerű megállapítását véve tekintetbe, a természetszerűen megcsappant állami bevételek mellett is, a háboru idejére olyan tartalékokat jelent, a melylyel a háborus államok közül kevesen rendelkeznek és ennek tudható be, hogy a jegybankunk csak szerény emisszió jogosultságán lényegesen aluli mértékben lett igénybe véve.

— Mi tehát az oka a külföldi valuták és devizák áremelkedésének? — folytatja a cikk. — Ilyen jelenségek többnyire gazdasági krízisek folytán állanak be, olyankor, ha egy ország a külföldön a gazdasági helyzetével arányban nem állóan, túlságosan oladósodik, ha nagy tömegben adnak állami papírpénzt ki, ha a külföldi követeléseket váratlanul és nagy tömegben fölmondják, ha a törvényes érpénz belértékének csökkenése áll be. Nálunk ezek egyike sem következett be, hanem egy más, a mely a fenti jelenségeket érintette s azokból valami rátapadt és ez: kivitelnk csaknem teljes szünetelése. Ez az oka, hogy nagy mennyiségű külföldi valutának és devizának hiányait érezzük, a melyekkel a külföldnek járó tartozásainkat szoktuk kifizetni. Azonban egyrészt a külfölddel szemben fenálló számottevő kötelezettségeink folytán, a melyek jó részét, miután a moratóriummal nem akar mindenki élni, ki kell elégíteni, — másrészt a nélkülözhetetlen cikkek behozatala miatt állandóan nagy mennyiségű külföldi pénzre és devizára van szükségünk. Ezekben az értékekben a kínálat a külkereskedelem pangása folytán állandóan mögötte van a keresletnek. Ez az oka a külföldi valuták és devizák értékemelésének. De ugyanezek alapján kétségtelen, hogy ez a jelenség csak muló természetű és a nemzetközi kereskede-

lem ujjaéledése után önmagától megszűnik. Erre mutat, hogy a kiviteli tilalom részben történt fölfüggesztése is a külföldi valuták jelentős áreszkkenését vonta maga után.

Még inkább be fog esni következni, ha az államnak azon hitelszükséglete, a melyet a dolog természeténél fogva, mint mindenütt, a háboru alatt a jegybank útján, kamatozatlan hitel formájában nyer kielégítést, kamatozó és állandó jellegű államkössönnel fog fedeztetni és kiegyenlített. A német nagy kölcsön fényes eredménye arra mutat, hogy a közönség szívesen és bizalommal fogadja az otthon heverő bankjegyek helyett az államkötvényeket, nemcsak azért, mert ez kamatozik részére, hanem a biztonság szempontjából is, a mennyiben az államkössön címleteiért az állam egész vagyonával szavatol.

A mi valutánkra nézve teljesen mindegy, hogy az államkössön most, vagy pedig a háboru után fog kibocsáttatni. Ha azonban a békekötés után, dacára az eddig igénybeveendő komoly intézkedéseknek, a diszázió még tapasztalható lenne, akkor lép életbe az Osztrák-Magyar Banknak törvénybe foglalt kötelezettsége, hogy alapszabályainak 1. §-a értelmében gondoskodik arról, mikép bankjegyeinek a külföldi váltók árfolyamaiban kifejezésre jutó értéke a koronaértéknek törvényes érme-arányával állandóan egyenlő legyen.

Biztosra vehető tehát, hogy az Osztrák-Magyar Bank minden áldozatot el fog követni az iránt, hogy a koronaérték paritása a békekötés után minél hamarabb helyreállítsák. Ez párhuzamosan fog haladni a függő államadóságok konszolidálásával és a gazdasági élet újjászületésével. Ennek folytán a diszáziót csak átmenő jelenségek lehet tekinteni, a melyet a nemzetközi kereskedelem pangása okozott, továbbá az, hogy a többi száz milliárdnyi közpénz tészenralása folytán új fizető eszközöket kellett kibocsáttatni. Jegybankunknak és állami életünknek helyzete egyaránt biztosítékot nyújthat, hogy a háborut a pénzügyi szempontból legalább oly sokáig kibírjuk, mint ellenségeink.

Kis történetek

a nagy háboruból.

(Az anyai szív.) Költő tollára való az a jelenet, amely ma délelőtt történt Aradon a Szabadság-téren. Az egyik ház udvarán sebesült katonák feküdtek. A mentőket hívták hozzá, mert a sebe fölszakadt és az elvérzés veszélye fenyegette. A mentőköszi láttára óriási kíváncsi közönség sereglett egybe és tájalgatták:

— Mi történt?

— Gyilkosság? Szerelmi dráma?

Egyszerre csak megjelent a kapuban egy hadnagy és ezt mondta:

— Egy sebesült katonát fognak elszállítani. Ki tudja: megéri-e a holnapot?

Általános sajnálkozó moraj. A tömeg egyszerre idegesen mozgolódni kezd. Valaki elszánt kötszégbeeséssel furakodik át az embersokaságon és egészen a kapuig jut. Összetöporódott öreg néni keze volt. Zihálva állt meg.

— Mit akar mami? — kérdezi a kapuban álló rendőr.

— Hallom — mondja könyes szemmel a köpött néni — hallom, hogy itt egy sebesült katonának van. Talán az én szegény fiam. Már tíz hete nem kaptam tőle levelet.

(Gyerekesz.) Az Andrássy-téren két kis leány bolyong. Nagyon korán még iskolába menni,

tehát megállnak minden kirakat előtt és sillabizálják a feliratokat:

— Haskötő... finom bé... lott... mel... lény... ke.

Egy helyen ezt olvassák:

— Való... di... an... gol... ka... luc... ni.

A két leányka összenéz. Mintha egy gondolatuk volna: kimennek az utca közepére és kavicsot szereznek. Azzal visszatérnek a kirakathoz és bezúzzák, mondván:

— Angol árut nem vásárolunk.

Neuman Dániel báróné emléke.

(Az iszraelita jótékony nőegylet halálja.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 26.

Vasárnap tartotta az aradi izr. jótékony nőegylet rendes évi közgyűlését, amely a múlt évben végzett nagyarányú jótékony munkáról való beszámolón kívül elsősorban az egyesület elhunyt, kiváló érdemű elnökének: végvári Neuman Furst Mária báróné emléke tiszteletére rendezett ünnepség volt.

A gyűlést a távollévő Eles Arminné elnök helyett Szabó Albertné, az egyesület pénztári és alaptöke kezelője vezette, aki emelkedett szellemű megnyitó-beszédében kegyeletos szavakkal emlékezett meg az egyesület elhunyt elnökéről.

Felejthetlen elnökünk, Neumanné-Furst Mária örökbecsű érdemeit méltatni — mondotta Szabó Albertné — messze túlhaladja az én egyszerű beszélő képességemet. Az ő gloriás neve örökfényességű betűkkel lesz a mi egyesületünk történetében megírva. A megemlékezés e bánatos szomorú órájában én csak egy ígéretet — mondhatnám szent esküvést — akarok tenni az ő megdicsőült szellemének és e pillanatban úgy érzem, hogy valamennyiünk legbensőbb érzéseit tolmácsolom, hogy az aradi izr. jótékony nőegylet és népkönyha soha el nem múló örök kegyelettel — szent tradícióként fogja megőrizni és követni az ő nagystíli munkaprogramját, mindnyájan arra fogunk törekedni, lángoló lelkesedéssel, hogy e nemes egyesület továbbra is nagygyá, virágzóvá fejlesszük, hogy dicső múltjához hiven mindig az első lehessen ott, ahol a legtisztább emberszeretet és áldozatkészég lép sorompóba nyomorral küzdő embertársainkért.

A szép beszéd mély hatást tett a jelenlévőkre, majd Vajda József titkár terjesztette elő évi jelentését, amely beszámol az egyesület múlt évi eredményes működéséről és különösen kiemeli Szabó Albertné, Tenner Józsefné és Walfisch Arminné lelkes buzgósságát az egyesület ügyei iránt.

A közgyűlés ezután egyhangú lelkesedéssel elhatározta, hogy a nőegylet és a népkönyha alapjából kihat 5000-5000, összesen 10,000 koronát „végvári Neuman Furst Mária báróné alap” elnevezéssel, kötelezi magát ezt az alapítványt minden időközön át ez alatt a cím alatt kezelni, nyilvántartani, annak kamatait, 400 koronát a választmány által meghatározandó célra felhasználni. Minden évben a népkönyha megnyitására első napján ingyen napot rendez, amely „báró végvári Neuman Furst Mária” nevét viseli, emléktáblát állít a népkönyha nagytermében, elhunyt elnökének arcképét művészi kivitelben megfesteti, azt a népkönyhában kifüggeszti és a jövő évi megnyitás alkalmával ünnepélyesen leleplezi.

Leopold Zsigmond előterjesztésére elhatározta még a közgyűlés, hogy a Vörös Kereszt Egylet aradi fiókjá támogatására háromszor koronát segélyt folyósít.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Kedd: Tatarjárás, operett. Barics Gyula fellépte. — A.

Szerda: Hortobágyi legények. Ujdonság előszőr. — B.

Csütörtök: Hortobágyi legények. Másodszor. — C.

Péntek: Tündérlaki leányok. Szendrey M. felléptével. — A.

Szombat: Sibill, operette. Új botanulással. — B.

* Hortobágyi legények. Gécsi István a Gyimesi vadvirág szerzőjének új színműve került holnap szerdán színre, a bemutatón jelen lesz a szerző is, a ki már a holnapi főpróbát vezeti. A darab főszerepét Pataky Vilma, Kápolnay, Heppesné, Kiss Marika, Boroznyai, Gyöző, Várnay, Polgár, Kiss Miklós, Járay, Herold, Virág játsszák. — Pénteken a Tündérlaki leányok Heltay Jenő bájos vigiátéka kerül színre a tavalyi szereposztásban. Újak lesznek Fülöp, Imre Sári, Kiss Miklós a tornatanár szerepébe.

* A Vöröskereszt estély programja szenzációsnak ígérkezik. Well Magda heggedümitvésznő, Pekár Gyula országgyűlési képviselő és Dienzl Oszkár zongoraművész lesznek a november 8-án megtartandó est szereplői. Jogyek Scherhag H. és fia cégnél előjegyezhetők. Felülfizetéseket a Vöröskereszt a hírlapokban nyugtáz.

* A matrózfiu regénye. (Az Uránia színház tegnapi bemutatója.) Az érzelmes mesészővéső, poétikus történeteknek egyik legkiválóbbját mutatta be tegnap a színház. A kis matrózfiu története frappáns scenikai hatásokban bővelkedő életkép, melynek összes jelenetei a kedves és bájos poézis jeleit hordják magukon. — A háboru szenzációt az Urániában. Az Uránia színház napról-napra újabb szenzációkat mutat be a háboru minden sajtóteréről. A tegnapi bemutatott sorozat úgy a nyugati, mint a keleti harcterről hoz remek felvételeket. Fel van véve az oroszoknak újabb kelet-porosországi betörése és kiveretése, a nyugati harcterről Longueville elfoglalása és az ottani eredményes hadműveletek. A háboru Németországból bemutatja a berlini katonai megfigyelő állomásozat, a légi járműveket és a németek népszerű harcászát, Joachim porosz herceget, aki sebesülten tért haza a harcterről. 5

* A háboru borzalmai. (Az Apolló szenzációja.) Azok a mozifelvételek, amelyek a nagy háboru tűzvonalalaiban készülnek, csak a háboru befejezése után kerülnek a közönség elé, mert a hadban álló államoknak érdekükben áll, hogy csapatalk viszonyairól ne nyerjen tájékozást az ellenség. Így az aktuális háborus felvételek csak a harctér mögötti epizódokat ismertetik meg a publikummal, amelyek azonban szívesebben nézik végig az útközeteket. A nagy háboru teszi aktuálisá a balkán háboruról készült rendkívül érdekes felvételi harctéri felvételeket, amelyek nem kevésbé érdekes epizódokat mutatnak be, hanem valóságos útközeteket, rohamokat s ágyuharcokat. A háborunak minden fenséges borzalma élénk táru ezen a klasszikus filmen, amelyet kedden és szerdán mutat be az Apolló színház. A szenzációs háborus filmen kívül más képek is bemutatásra kerülnek a keddi új műsoron. 3

* Felhívjuk a közönség figyelmét Kerpál Izsó 100.000 kötetes kössönkönyvtárára.

* A „Világháboru Képes Krónikája” Kerpálnél. A füzetenkint 24 fillér.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — — — — 151
Nyomda	— — — — — 151

Visszavert angol tengeri támadás Nieuportnál.

— A belgiumi harcok. — A német tüzérség sikere. — Belfort és Verdun ostroma. —

— Távirati tudósítás. —

Bécs—Berlin, október 26.

Hosszan tartó és elkecsereedett az a harc, amelyet nyugati Flandria földjén, jelentős kiterjedésű fronton vívnak meg. A nagy front Rousselaeretől északra kezdődik, olyképen azonban, hogy Rousselaeret még a németek uralják. A harcolók frontja innen egyenesen húzódik Thouroutig, ahol előbb Dixmuiden, azután a tengerpart felé fordul és Ostende és Nieuport között ér véget. A frontnak ezen a részén történt kísérlet az angol és francia hajók részéről, hogy ágyúik tüzelésével a tengerről támogatassák a csapatokat az előretörő németek megállításában. A német tüzérség azonban a szárazföldi ellenség mellett a tengeri ellenséggel is tudott végezni, mert az angol hajók vissza-

vonultak, miután a német tüzérek bámulatos tökéletességgel találták el a lőtávolságba került monitorokat.

Lassan, de biztosan mozog itt előre a németek arcvonala Dünkirchen felé és talán már nem sokáig késik a döntés ezen a fronton. De jelentős események készülnek a Franciaországot átszelő óriás front másik szárnyán is, ahol Belfort és Verdun hatalmas erődítményei ellen vonultatja föl a német hadvezetőség ostromeszközöket, a félelmes ágyúkat. Lillenél, Arras mellett a franciák erőfeszítései a németek sziklaszilárd csatasorain összeomlottak és így a nagy harcmezőn jelenleg mindenütt kedvezőnek látszik, jó eredménnyel biztat a németek harca.

Visszavert angol hadihajók.

(Harcok az északi tenger mentén.)

Berlin, október 26. A nagy főhadiszállás közli október 26-án délben: Az Yser-csatornától nyugatra Nieuport és Dixmuiden között, amely helységet még az ellenség tartja megszállva, csapataink megtámadták az ott még makacsul védekező ellenséget. A harcban résztvevő angol hajórajt nehéz tüzérségünk visszavonulásra kényszerítette. Három hajót telibe találtunk; az egész hajóraj ennek következtében e hó 25-én délután lőtávolságon kívül maradt. Ypresnél áll a harc. Yprestől délnyugatra, valamint Lillétől délnyugatra és nyugatra csapataink támadása jól haladt előre. A házak között dúló elkecsereedett harcban az angolok nagy veszteségeket szenvedtek és több mint ötszáz foglyot hagytak kezeink között. Arrastól északra heves francia támadás tüzelésünktől összeroppant. Az ellenségnek erős veszteségei voltak. A keleti hadiszíntéren Augusztoy ellen offenzívánk előrehalad. Ivangorodnál a harc kedvezően áll, döntés még nem történt. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Rotterdam, október 26. A németek Nieuport és Ostende között kitűnő fedezékben nehéz ostromágyúkat állítottak fel és állandóan hevesen tüzelnek az angol hadihajókra, amelyek, minthogy a víz sekély, nem tudják megközelíteni a partot és nem is képesek eredményesen viszonzni a németek tüzelését. Három sekély járású ágyunaszád mégis közeljutott a parthoz, de ezek közül már csak egy van ott, amiből azt következtetik, hogy a másik kettőt a német ütegek erősen megrongálták és visszavonulásra kényszerítették.

Orburg. (Sajtóalbizottság engedélyével, Táviróda.) Ostende irányában az ágyudörgés folyton erősödik. Németek tegnap még uralták Rousselaeret.

Leölt angol páncélos aeroplánok.

Bécs, október 26. A Sonn- und Montagszeitung jelenti Berlinből: A Nordd. Allg. Ztg. hágai jelentése szerint két angol páncélos aeroplánt, melyek a német ütegek állását kémlelték, a németek lelőtték.

A nagy francia erődök ostroma.

(Belfort és Verdun bombázása.)

BERLIN, október 26. A Vossische Zeitung jelenti: A franciák Belfort erődéből rohamot intéztek a Larwitzennél lévő hadállások ellen. A németek a rohamot visszaverték. A franciák a Belfort előtt lévő Sept-erődöt kiürítették.

Bazel. A National Zeitung mai számának élén nagy betűkkel ezeket közli:

— A legmegbízhatóbb helyrsi értesülünk, hogy Verdun elő megérkeztek a 305 centiméteres osztrák-magyar os-

tromágyuk és néhány 42 centiméteres mozsár is. Az erődök bombázása a legrovidebb idő alatt megkezdik. A német vezérkar reméli, hogy Verdun erődei egy héten belül el fognak esni.

Német kerékpáros katonák sikere.

Lipese. Vetter Henrik müncheni népfőlkelő tisztnek sikerült az ostendei uton az angolok üldözése közben 32 katonai kerékpárossal mintegy 1500 főnyi angol csapatot addig feltartóztatni, amíg gyalogság érkezett és az egész angol csapatot elfogta.

Svédország fegyveres készülődése.

Stockholm, október 26. Az Aftonbladet Svédország semlegessége és felkészültsége címen a következőket fejtegeti: A mostani kritikus időben, amikor Svédország semlegességét minden pillanatban megzavarhatná valamely ultimátum, a háborúra való felkészültséget a legmagasabb fokra kell emelni. Ez az ágában sines senkinek azt hinni, hogy Svédország tengeri ereje angol csapatoknak a svéd nyugati tengerparton vagy a Keleti-tenger felől való partraszállítását meg tudná akadályozni. Közvetlenül küszöbön álló szükség van tehát arra, hogy a már megíró puskák és ágyúanyaghoz a hozzávaló legénységet is felszereljük és kiképezzük. Igaz, hogy a felszerelések s kiképzések igen sok pénzbe kerülnek. De meg kell gondolni, hogy Svédország egy évszázad óta véderője kialakítását elhanyagolta és hogy a hiányos felszerelés ezen kiadásoknak jogosságát valóban megokolja. Ova intünk mindenkit, hogy orosz bizakodásoknak vagy angol ígéretéseknek felüljön, mert minden svéd ember-

nek, aki józanul gondolkozik, csak az lehet a meggyőződése, hogy csak a magunk erejében szabad és lehet bízunk.

Háboru az angol és német gyarmatokon.

Pretoria: (Sajtóalbizottság engedélyével, Táviróda.) Varik ezredes hadseregével megtámadta Oranje folyónál az angolokat. Utóbbiak vesztesége ismeretlen.

Megmérgezett

fiatal leány.

(A rossz ízű sütemény.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Prága, október 26.

Thomaier dr. klinikáján tegnap mérgezési tünetek között meghalt egy tizennyolc éves leány, Siocinska Helena, aki a galíciai menekültek prágai kolóniájához tartozott. Az arisztokrata hölgy hét testvére közül az utolsó években hatan elhunytak, úgy, hogy csak ő és egy fivére voltak még életben. A fiatal leány azt állította, hogy szüleinek halála után gyámjuk, Malezyk ügyvéd, a Siocinski-család minden tagjának életére tört, hogy így ő juthasson a vagyon birtokába.

A vizsgálatot most két irányban vezetik: egyrészt, hogy megállapítsák a most titokzatos körülmények között meghalt leány pontos kiletét, másrészt, hogy megtudják, miként folyt le életének utolsó napjai. A kisasszony a múlt hét elején jött több galíciai menekülttel együtt Prágába, s itt Hovorka Korn utcai könyvkereskedőt kereste fel, akihez ajánlólevele volt és aki a legszívesebben fogadta. Csak egy korona volt nála, az egyik lába meg volt sebezve, és egyáltalán olyan állapotban volt, hogy a leg gondosabb ápolást szűkségeire. Hovorka könyvkereskedő a lakásán helyezte el a leányt és nővére ápolta itt. Csütörtökön a fiatal hölgy több levelet írt jelenleg Orlauban tartózkodó vőlegényének és személyesen vitte el ezeket a postára. Alig tért vissza a postáról, nagy belső fájdalomról kezdett panaszkodni. Elmesélte, hogy néhány paradicsomot evett meg és utána kávét ivott. Nyilvánvaló volt, hogy aronította a gyomrát.

Apolónóiével azonban egy fontos titkot közölt és pedig azt, hogy utközben találkozott gyámjának nővérel, aki behívta őt egy cukrászdába. Mindketten bementek a cukrászdába és az ügyvéd testvére a cukrászda hátsó részében kiválasztott néhány süteményt, amelyeket előbe tett. Alig fogyasztotta el a süteményeket, úgy érezte, mintha azok foszforral lettek volna keletve. Az ügyvéd testvére ezután hirtelen el-tűnt. A beteg állapota napról-napra rosszabbodott, úgy, hogy vasárnap az orvos a lakásból a közköri kórházban lévő klinikájára szállította, ahol mérgezési tünetek között tegnap meghalt. A holttestet a törvényszéki orvosi intézetbe vitték, ahol fel fogják boncolni, a rendőrség pedig szóleszköri intézkedéseket tett, hogy elfogja Mal-cik ügyvéd testvérét, mert minden jel arra mutat, hogy ő mérgezte meg a fiatal leányt.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Köszönetnyilvánítás. Az aradi Vörös Kereszt Egylet hálás köszönetet mond a tótkomlósi Vörös Kereszt Egyletnek a következő nagylelkű adományokért: 402 drb. párna, 804 drb. huzattal, 58 drb. törülköző és 10 drb. lepedő. A vingai Vörös Kereszt pedig ugyanekkor az aradi Vörös Kereszt Egyletnek a következő fohéremű adományozta: 200 drb. férfi ing, 120 drb. alsó nadrág, 290 drb. törülköző, 76 drb. kis párna, 150 drb. huzattal. Hálás köszönetet mond Vásár-hoiji Janka.

Varsóhoz közelednek csapataink.

— Zeppelinek cirkálnak a város fölött. — A félelmetes bombák. — Trónörökösünk pótlal utja. — A szerb és montenegrói harcok. —

Távirati tudósítás.

Budapest—Bécs—Berlín, október 26.

A német és osztrák-magyar hadseregek vezetősége a diadallal folytatott offenzívában most, miután már minden eshetőség ellen biztosította magát, kijátsza döntő kártyáját: Varsó ostromát. Az az óriási vonalon mozgó óriási haderő, amelynek szárnyai északon Augustovnál már offenzívába léptek, délen pedig Przemysl és Csernovic alól lépésről-lépésre szorítják vissza az orosz seregeket, ez az óriási szövetséges haderő a büszke és szép Varsó erősségei ellen forújtja centrumát. A szárnyakon elért eredmények lehetővé tették ezt az

ostromra készülődést, amelynek nemcsak a Varsó fölött járó Zeppelinek, a Varsóba hangzó menydörgése az ágyuknak a jele, hanem az is, hogy az oroszok lázas sietséggel szállítják el értékeiket Varsóból.

Délen a szerb-montenegrói határon nincsenek nagyobb események — ha csak a szerbek külföldre eljuttatott képtelen hazugságai nem nagy események. Itt lassan készül, érik a helyzet a döntésre, amelynek eredménye iránt senki se lehet kétségben.

Varsó ostroma előtt.

Milanó: A Corriera della Sera jelenti Pétervárról: **A németek Varsótól tizenkét kilométernyire állanak.** A városban az ágyuzás jól hallható. A német léghajók naponta láthatók. Ellenük az oroszok ágyúikat és gépfegyvereiket a város legmagasabb épületein helyezik el. (Táviróda. Sajtóbizottság engedélyével.)

Hága. Pétervárról jelentik: Varsó fölött legutóbb egymásután két nap is Zeppelinek jelentek meg, amelyek bombákat dobtak le. Az első nap 44, a másodikon 62 embert ölt meg a bombarobbanás. (Táviróda. Sajtóbizottság engedélyével.)

Krakó, október 26. Az itteni lapok jelentése szerint a varsói állami bank bezárta üzletét és Pétervárra költözött. Egy másik bank egyelőre Brest Litovskba helyezte át üzemét. Az orosz államvasut három nap óta a bankok és magánemberek vagyonát páncélos vonatokon szállítja Pétervárra.

Écsapták Przemysl ostromlóját.

Róma, október 26. Pétervári hivatalos jelentés szerint a Przemysltől délkeletre és keletre folyó harcokban az orosz sereget Brussilow tábornok vezeti. Dimitriew Ratko tábornokot, aki Przemysl ostromát óriási véráldozatokkal és csúfos kudarcokkal vezette, elmozdították a galíciai csapatparancsnokságból.

Az oroszok ellentállása Bukovinában.

Bécs. Csapataink több nap óta Csernovicban vannak és azon fáradoznak, hogy a táviró és a vasúti forgalmat ismét helyreállítsák. Meran gróf bukovinai helytartó Dornawatrán van és onnan intézi hivatalos ügyeit. Az oroszok Mahalla és Raranea között elsáncolták magukat, hogy ott utját állják csapataink további előnyomulásának. Csapatainkat, a melyek legnagyobb része magyar katonákból került ki, a lakosság nagy lelkesedéssel fogadta. Bécs és Csernovic között már megnyílt a táviróforgalom.

A trónörökös szemléje a pótlal érdekében.

Bécs: Károly Ferenc József trónörökös két napot Pótlában töltött, ahová a haditenyésztésért a király üdvözlését vitte. A trónörökös megtökietette az örödlésüket, ezután visszatért Bécsbe és audienzián jelent meg a királynál, ahinck jelentést tett a járól. (Táviróda. Sajtóbizottság engedélyével.)

Szerbiában havazik.

Szófia, október 26. Nisből érkezett jelentés az ottani elmult egész héten szakadatlanul esett az eső Szerbiában. A Drina és Krupanje között, ahol most folytak és folynak katonai

akciók, a hó is nagy tömegben esett és igazán hideg idő uralkodik. Az utak mindenfelé járhatatlanok. A szerb katonák, akik nincsenek annyira felkészülve egy téli hadjáratra, aránylag jobban szenvednek, mint a mi katonáink.

Az új szerb külügyminiszter.

Nis, október 26. (Szólián át.) A külügyminiszter helyettesítésével Petár király Jovanovic volt bécsi szerb követet bizta meg. Hogy Jovanovic külügyminisztersége állandó természetű-e vagy pedig rövid időre szóló és általában, hogy mi az oka annak, hogy Pasichot a külügyminiszteri teendők alól felmentették, a nisi jelentésből nem tűnik ki.

A szerb hadvezetőség hazugságai.

Róma, október 26. Az osztrák és magyar császári és királyi nagykövetség a következő táviratot kapta Berchtold gróf külügyminisztertől:

I. Az a hír, amit a Szerb Távirati Iroda a kuriasicai és kucsevoi, a szerbek szerint a 708. magassági pontnál elért szerb győzelemről közöl, minden alapot nélkülöz, amit bizonyít Potiforak tábornoknak már huszadikán hozzánk küldött hivatalos jelentése.

II. Azok a különös hírek, amelyek San Giovanni di M.dua-ból kelezve láttak napvilágot, amelyeket több újság kolportált és amelyek szerint Szerajevó néhány erödlményét az ellenség megtámadta, sőt el is foglalta volna, olyan teljes alap nélküli értesülések, amelyek semmi hitelt sem érdemelnek, mert Szerajevó erödlményei körül egyáltalán nem is voltak csaták. A szerb háború jelentéseket az a tény is jellemzi, hogy a szerb csapatokat hivatalosan értesítették a szerb katonai vezetőség részéről, hogy az oroszok legközelebb Lovonának Budapestra és Bécsbe. Berchtold gróf külügyminiszter.

Támadás a Lovcsen ellen.

Milanó, október 26. A Corriera della Sera jelenti: Egy osztrák-magyar repülőgép, amely gyorsüzellel volt ellátva, megtámadta október 17-én a Lovcsen hegyen lévő déltalán

táviróállomást és egy montenegrói ezredet. Az osztrák-magyar flotta erősen bombázta a Lovcsenen lévő pozíciókat. A francia-montenegrói tüzérség hevesen viszonzta a tüzelést. (Stefani.)

Róma, október 26. Cetinjéből jelentik, hogy a montenegróiakat igen elkedvetleníti a francia hajóhad akcióképtelensége. Ahelyett, hogy ez a hajóhad az adriai tengert az osztrák-magyar hadihajók számára bizonytalanná tenné, még azt sem tudja keresztülvinni, hogy az ellenséges hajók ne ágyuzzák Antivári kikötőjét. Legutóbb is két osztrák-magyar torpedónaszád jelent meg Antivári kikötőjében s ott nagyobb károkat okozott. Visszavonulásukban a „Fronde” nevű francia és két angol torpedónaszád üldözte őket s e közben a „Fronde” a catlari öböl bejáratát védő parti ütegek lőtávólata került s egy lövedék által találva, súlyos sérülést szenvedett.

Megsebesült szerb tábornokok.

Róma, október 26. Az entente hivatalos sajtóközege, a Reuter-ügynökég jelenti Cetinjéből: Az utóbbi napokban vívott ütközetekben a szerb-montenegrói hadsereg négy tábornoka sebesült meg.

Harcok az albán határon.

Athén. (Sajtóbizottság engedélyével. Táviróda.) Albánok tegnap megtámadták mosopoliai epirusi hadtestet. A támadást visszaverték. Tripolitákis, a hadtest vezére a harcban elesett.

A távoli kelet harci forrongása.

Konstantinápoly. (Sajtóbizottság engedélyével. Táviróda.) A Vörös tenger török partjain több angol cirkáló teljesít szolgálatot. Oroszok Sandsbulák várost kiürítették, csak harmineg maradt ott. Perzsaiai ágyúkat, amelyeket oroszok elástak, felállították.

A kávéháztulajdonos-százados hőssége. A pozsonyi központi kávéház tulajdonos Thalmeiner Sándor, mielőtt kávéos lett, az aradi 33. gyalogezredben szolgált, mint százados a boszniai határra rendelt zászlóaljnál. Körülbelül két év előtt királyi kintúntással vevült nyugalomba és Pozsonyba ment, ahol az egyik nagy kávéházat vette meg. Mikor Szerbiának megüzentük a háborút, Thalmeinerből kitört a régi, kitűnő katona. Azonnal Bécsbe utazott és reaktiváltatását kérte. Természetesen örömmel fogadták, hiszen évtizedeken át Boszniában szolgált, nagyszerű terepismeretei vannak és így hamarosan újra felkötötte a tisztí kardját, és elindult a szerbek ellen. Itt kapott először sebet a karján, a kórházi ápolást azonban nem volt türelme kivárni, a lelke égett, a vére hajtotta és a mikor a szerbek betörték a magyar földre, Thalmeiner százados még nyitott sebbel, de feltartóztatlan vágytól hajtvva, újból szolgálatra jelentkezett és díszesegesen küzdött. Amikor a szerbektől megfeszült a Szerémség, az északi határra vezényelték és itt is ugyyszólván állandóan tüzben volt. Körülbelül egy hete, hogy Fölstynnél megsebesült, mindkét lábát megsebesítette egy orosz arápnell és Thalmeiner századosnak most már haza kellett jönnie, sebzéseik alapos kezelése miatt. Jelenleg Pozsonyban van, egyszerű, szerény modorával, az izig-vérig katona természetével nem sokat beszél arról, amit eddig végzett, csak türelmetlenül várja, mikor gyógyul fel, hogy harmadszor is elindulhasson díszesegesen befejezni azt a munkát, amit olyan lösiáccsal kezdett és folytatott eddig.

Haldoklók a csatamezőn.

(Egy tábori lelkész megfigyelései.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, október 26.

A felsőmagyarországi harcokból ma érkezett haza Budapestre Deckert Márkus tábori lelkész, aki érdekes és izgalmas részleteket beszélt el a harotér halódókkal és sebesültekkel borított mezejéről.

— Fent, ahol harcoltak, — mondotta. — vastag hóréteg fedí már a mezőket. Nappal még langyos napsugarak enyhítik a hideget, de éjszaka dermesztő szél súvít a hegyormokról. Egy hét alatt kétszer történt meg, hogy egész éjjel szakadatlanul bóbóltak az ágyuk és ropogtak a puskák. Most sem tudom megérteni, hogy birtuk el. Az ütközet reggel ért véget, az oroszok véres visszaverésével. Akkor kezdődött az én munkám.

— A harc alatt a tűzvonal mögött 10—15 méternyi tartózkodtam egy meglehetősen mély gödörben. Lövedékek civították el fejem fölött, gránátok robbantak fel melletttem. Az egész idő alatt félhangon imákat mondtam azok lelkiüdvéért, akik a szörnyű küzdelemben elesetek. Időnként egy-egy már bekötözött sebesültet hoztak arra a szanitéceek. Egyszer felém támo lyogott egy gyalogos főhadnagy. Valósággal belezuhant a gödörbe, amelyben voltam. Halántékából patakzott a vér. A sötétségben felismerte, hogy pap vagyok.

— Vízet, tisztelendő ur: suttogta — s ezt a levelet az édesanyámnak...

Mire rávilágítottam kis villanylámpámmal, már kiszenvedett. Utolsó levelét feladtam.

— Mi tábori lelkészek az ütközet befejezése után a szanitécekkal együtt járjuk be a csatateret. Akiben csak egy kis élet van, azt élesztgetik, felüditik és elszállítják az egészségügyi katonák. Mi papok a haldoklókkal és a halottakkal foglalkozunk. Állítom, hogy az utolsó kenet felvevése megnyugvására, vigasztalására szolgál annak, aki már érzi a halált. Hány kéktűlő ajak lehelté utolsó csókját a feszületre, melyet feléje tartottam, hány elhülő kéz szorította meg végső erőfeszítésével az enyimet!

— A harotér haldoklói között nincs felekezeti kérdés. Hitemre mondom, hogy egy esetben, amikor egy sebesült fölé hajolva, tisztán hallottam, hogy „Jud“-nak mondja magát, héberül mondtam el felette a halotti imát... Leírhatatlanok azok a jelenetek, melyeknek tanúja voltam. Istenem, mennyi jószág és részvétel van az emberek szívében a közös szenvedés nagy perceiben. Saját szememmel láttam, mikor egy sebesült kozák arcon csókoita haldokló szomszédját, egy magyar katonát és ujjával a kereszt jelét rajzolta homlokára, mikor az örökre lehunyta a szemét.

— Mélyen szomorú és megható a harotéri temetés. Ha az ellenség eltávozott, megássuk a sírgödöröket s minden gödörre annyi keresztet, vagy fejtűt tűztünk, a hány hős nyugszik benne. Az elesett legénység közül 5—10 ember került egy sírba, a tisztakat leginkább külön temették. Egy huszárfőhadnagy zsebében különös levelet találtunk. A felesége írta annak a napnak dátumával, melyen a főhadnagy harcba indult és mind a ketten aláírták. A levélben az asszony azt az óhaját fejezte ki, hogy férjét, ha elesnék, külön megjelölt sírba temessék, mert haza akarja hoztatni a holttestét. Ezt a főhadnagyot egy kis domb tetején hantoltuk el, nagy követ hengerítettünk sírjára és nyomban értesítettük az asszonyt.

— Mialatt a szanitéceek temetnek, a tábori lelkészek misét mondanak és sírról-sírra járva, beszentelik a hantokat. Virág jut bőven mindegyik sírdombra. A közeli helyiségekből, birtokokról seregestől jönnek ki a nők, szegények és gazdagok, automobilon és gyalog. Hozzák a szebbnél-szebb koszorukat, csokrokat, a göröngyök ki sem látszanak a viráglepel alól és a részvét igazi könyeit sirják az idegen sírok felett.

H I R E K

A monarchia algiri főkonzulának menekülése.

(A brutális franciák.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 26.

A franciák telelérmezzák a világot azzal, hogy ők a műveltség, a kultúra csucspontján azért viselnek háborút, hogy letiporják a barbarizmust. Nem is lenne érdemes szót vesztegetni erre a tartalom nélküli frázisra, mert már tények is bizonyítják, hogy a háború folyamán olyan barbár eszközökhöz nyultak az entente hatalmak, hogy a népvándorlás idején is resteltek volna a félvad törzsek miattok. A hágai egyezmény határozatainak betartásáról szó sincs náluk, a franciák kórházakra lönek, akár csak a szerbek, az angolok kórházhajót állyesztenek el, az oroszok pedig bérgyilkosokat fogadnak fel. A háború teleplezte ezeknek a népeknek lelkét és megmutatta teljes vadságukban őket.

Azonban hogy monnyi álszentekedés, fari-zenszkodás és leplezett vadság szunnyadt a franciák szívében, azt legjobban bizonyítja egy levél, amelyet egy aradi ur kapott ma Barcelonából, az osztrák-magyar monarchia algériai főkonzuljának egyik családtagjától, aki nemzetközi jogi állása ellenére a hadüzenet órájában már a legembertelenebb bánásmódnak és a hágai egyezmény minden határozata ellenére bánalmaknak volt kitéve. A főkonzul családja most Rómába készül és utazása előtt írta az omlított családtag a következő érdekes dolgokat aradi ismerősének:

— Rómába utaztunk előtt még néhány szóval meg akarok emlékezni Algirról. A hadüzenet után elérte az izgalom telőpontját Algirban. Julius 31-ikének éjjelen rengeteg tüntető járta be a várost és folytonosan azt kiabálta:

— A bas L'Autriche! A bass L'Allemagne!

A Rue Lapedet elzárta ugyan a rendőrség, de tehetetlen volt az ostromlók tömegével szemben, amely ökölnagyságu kövekkel bombázta a mi lakásunkat. A tüntetések napról-napra megismétlődtek, augusztus 2-ikán szétrombolták az Excelsior szállodát, a butorokat az utcára dobálták és ott elégették. Ezekben a napokban több németet és svájciat agyonlőttek a városban, vagy pedig halálra vertek. Ha megjelentem az utcán, mindenütt azt kiabálták utánam:

A' bas l'Autriche, sale Autrichienne, chien, chien, chien!

Még pénzünkért sem akartak eladni nekünk élelmi szert és mikor bementem a kenyérszállító üzembe, a leggorombábban rányörmedt és az ott lévő füle hallatára kiutasított az üzletből. Mikor már a tüntetések teljesen elfajultak, akkor hirdették ki a statáriomot és házunkat harminc zuáv katona őrizte. Németeket, osztrákokat és svájciakat francia fogságba vetettek és a Napoleon fortba zárták el. Csak néhány osztrák, akik már előbb hozzánk menekültek, maradhattak elutazásunkig a konzulátuson, természetesen mint a mi vendégeink. Nagyon érdekes társaság gyülekezett nálunk egybe. Egy fiatal bécsi ügyvéd, továbbá az Excelsior szálló tulajdonosa, egy fiatal hajóskapitány, de nem tettünk különbséget, nálunk kapott ellátást a szállónak a családja is. Az elutazásuk rendkívül nehezen ment és erről, valamint barcelonai élelünkéről legközelebbi levelemben írok.

— Az aradi honvédek című vezető helyen megjelent cikkünkre vonatkoznak ezek a sorok, amelyeket egyik olvasónk juttatott el hozzánk:

— Az aradi honvédszászlóaljnak, amely a Przemysl védelmében kitűnt 2. gyulai honvédezredhez tartozik, mintaszerű katonai szellemét Hadfy Imre altábornagy, a zászlóalj tíz év előtti parancsnoka alapozta meg. De a zászlóalj mostani színvonalát, katonáinak képzettségét Hauser Henrik honvédalezredes, zászlóaljparancsnoknak köszönheti, aki sok fáradozással érte el a kiváló eredményeket zászlóaljával. Hauser alezredes családjában tradíció jó katonának lenni. Rokona a nagynevű Asbóth tábornoknak, édesanyja egy tüzérezredes leánya volt és minden rokona a hadsereg szolgálatában áll magas rangban. A tetőtől-talpig kiváló, képzett katona munkájának sikerét, érdemét nem lehet elismerés nélkül hagyni, ha a przemysli hőstettekéről esik szó.

— Köszönet. A jószívektől kérom, nem pusztába hangzó szó. Rövid egy nap és a jószívek már hozzák nagylökü adományait, a hős harcosok meleg ruháira. A jótékony nők a magukra vállalt utókat lelkiismeretesen keresik fel és a megkoresztettek készséggel támogatják a magasabbra. Áldás a kérőkre, áldás az adakozókra. Hozzám közvetlenül következő adományok toltak be: Báró Neuman Dániel 50 korona, Mandl Vilmos 10 korona, Horváth Ferenc 5 korona, özv. Purgly Lajosné 10 korona, Lukács Gézané és Thomka Ida 14 korona, Aradi Ipar- és népbank 50 korona, Aradi ösztakarékpénztár 50 korona, Aradmegyei takarékpénztár 100 korona, Szántó Gyula 10 korona, Horváth Ferenc fehérművek, Gaál Etel tőpés, Naményi Erzsébet két pár érmelejtő; ezekért hála és köszönetet nyilvánítok. Dr. Mülec Lajosné.

— Szerencsétlenség a gyoroki állomáson. Borzalmas szerencsétlenség történt ma délután a gyoroki állomáson. Risztin Vazul husz éves lippai legénynek, aki újonként ma akart bevonulni Aradra, a gyoroki állomáson a szél lefujta fejről a kalapot. A kalap a sínek közé esett és a legény utánaugrott. Ebben a pillanatban ment keresztül a vonat a síneken, amely elütötte Risztint és mindkét lábát átvágta. A szerencsétlenségről telefonon értesítették az aradi rendőrséget és mire a vonat megérkezett Aradra, a pályaudvaron már mentőkosci várta a súlyosan megsérült újoncot, akit azonnal a kórházba vittek. A kórházban mindkét lábát amputálni kellett, állapota igen súlyos.

— Sebesültek a kávéházban. Ma éjjel ismét sebesülteket hozott Aradra egy hatalmas sebesültszállító vonat. Az északi harotérről érkező sebesült hősök lelkesen, csillogó szemmel beszéltek harcokról, amelyeknek célja — Lemberg. A közel nyolcórás sebesültet különböző tartalék kórházakban helyezték el. Amíg, mintegy nyolcvanán elhelyezésüket várták a Deák Ferenc utcában, Braun Gusztáv a Fehér Kereszt szálló tulajdonosa a sebesültszállító parancsnokának engedélyével meghívta a házáért vérüket hullatott hősokeket kávéházába és meleg teával, illatos szivarral, harapnivalóval vendégelte meg a barátságos fogadtatásért hála és vitteket, akiket azután a kórházban helyeztek el.

— A hadbavonultak gyermekeinek segélyezésére ujabban a következők adakoztak: Kell Manóné 6 korona, Aradi Kereskedők Takaréks. és Hitelszövetkező 10 korona, Dózsa Dózsa 20 korona, Kornis Ödön 10 méter barohet, Barsony Klári 10 m. barohet, Weiss Adolfné 10 m. barohet, Berger Albertné 10 barohet.

— Prémium a katonáknak. A téli háború borzalmait ellen katonáinknak prémium van szükségük. A kinek van, küldje e címre: Hadsegélyző hivatal Budapest, Váci-utca 38. szám. A posta ingyen szállítja.

— Földrengés Olaszországban. Turinból jelentik: Reggel fél ókor erős földrengés volt érezhető. Kár nincs. Giaveniben a templom, más helységekben több ház megsérült.

— Táncitanítás. Szathmáry Etelka táncitanítónő tisztelettel értesíti a nagyérdemű közönséget, hogy a táncanfolyamokra a beiratások f. évi nov. hó 1-én megkezdődnek. Minden érdeklődőnek szívesen nyújt felvilágosítást akár levélben, akár személyesen lakásán (Deák Ferenc-u. 9. szám a.) naponta 12—2-ig és 6—8-ig.

— **A vízvezeték időleges elzárása.** Az aradi vízművek zárgondnoksága a közönség tudomására hozza, hogy az alant felsorolt napokon este fél 10 órától reggel 5 óráig a vízszolgáltatás szünetelni fog. És pedig: október 28-án: Zrinyi-, Forray-, Rákóczy-, Hasszinger-, Szt. Pál-, Darányi-, Sina-utcákban, Thököly-tér, Lázár Vilmos-, Kínizsi-utcákban és Booskay-téren. Október 30-án: Hal-tér, Csernovits Péter-, Bercsényi-, Thököly Imre-, Hajó-, Határ-, Marospart-sor, Huuyady-, Damjanich-, Háromveréb-, Asztalos- és Boczkó-utcákban. November 2-án: Thököly-tér, Attila-tér, Aulich Lajos-, Lipót-, Heim Domokos-, Mikes Kelemen-, Szt. István-, Kápolna-utcákban, Kelemen-tér, Deák Ferenc-, Flórián- és Knézich Károly-utcákban. Felkéretnek az érdekeltek, hogy ezen időtartamra elegendő vízzel lássák el magukat.

— **Halottak napja alkalmából,** amilyen hazafias kötelességünk a hadban levők ruhaellátása, ép olyan szent feladatunk a már elköltözött kedves hozzánk tartozóink iránti kegyelet leróvása is. Ez okból felhívom az aradi gyászoló nagyközönség szives figyelmét dusan felszerelt élővirág-üzletre, ahol is a legizlésebb élő- és művirágkoszorúk már meglepő olcsó árban kaphatók. Hazafias tisztelettel **Pauzár Sándor kertész, Weitzer János-u. 9. 5373**

— **Most olcsón lehet vásárolni!** Az őszi országos vásár alatt rendkívül olcsón lehet bevásárolni a Fischer-féle Nagy Aruházban, Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt, ahol mindenkor csak a legizlésebb, legfrissebb és csakis elsőrendű árukból a legnagyobb választék található. Különösen kárpap, fehérmű, nyakkendő, ernyő, keztyű, harisnya, sétabot, sapka, kizitáska, erszény, 'áték, ajándéktárgy és még ezer más tárgyat a legolcsóbban lphet beszerezni, Arad és vidékének vevőközönsége ne mulassza el ezt a jó alkalmat felhasználni. 1989

— **Cocus, bőr és vas lábtörölők legolcsóbban Hegedüs Gyula cégnél Arad, Andrassy-tér 16. 1321**

— **Nyomtatvány-rendelők b. figyelmébe:** Nyomtatványokat a rendkívül álsapotok dacára — egyelőre még — zavartalanul szállítunk. A legegyszerűbbtől a legizlésebbig mindennemű nyomdal és könyvkötészei munkát vállalatunk áremelés nélkül a legrövidebb időn belül elkészít. Az Aradi Nyomda Részvénytársaság. Aradi csanádi egyesült vasutak palotájában.

— **Dobozgyáramat, Batthyány-utca 27. sz.** alá helyeztem. Modern villatüzemű gépekkel legjobb kivitelű dobozokat, bármilyen mennyiségben olcsó árban készít **Dobozgyár Aradi** könyvkötő és papírfeldolgozó vállalat **In-gusz I. 5389**

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1914. évi október 27-én:

A) Bérlet. A) Bérlet.

Barics Gyula vendégfelléptével:

Tatárjárás.

Operette 3 felvonásban. Iria: Bakonyi Károly. Zenejét: Gábor Audor versaire szerozte Kálmán Imre.

Kezdeté este 1/8 órákor.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTER.*

Uránia Színház.

Ma, kedden.

Háborus szenzációk műsora.

A matrózfiu regénye.

Katonai dráma.

Hadi karikaturák.

Német háborus hiradó II.

(Messter-hét.)

* Az ezen rovat alatt közlötökért nem vállalunk felelősséget.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon jó ismerőseimnek és felejtetetlen drága férjem jóbarátainak, kik a temetésen megjelenésük által fájdalomkon enyhítettek, fogadják ez uton legmélyebb köszönet kifejezésemet.

Özv. Spádi Manóné
és családja.

A háboruban

a katona

barátja:

az ujság. Innen értesül arról, hogy mi hir van odahaza? Szinte felvidul a szive, amikor az othoni eseményeket olvassa. Aki harcoló hozzátartozójának megakarja szerezni ezt a barátot, fizessen elő

az

Aradi Közlöny

re. Előfizetési ára egy hónapra 2 K 40 fillér.

A tábori posta részére a pontos címhez a név és rang mellett szükséges az ezred, a század, az üteg, stb. megjelölése és feltétlenül kell a tábori posta száma.

Ovakodjunk a fertőzésekeltől.

Az utca pora telve fertőző anyagokkal, a különféle betegségeket okozó csirákkal minők a tüdővész, a merevgörce, a lépfene, a difteria a hagymáz stb. sporái. A mindennapi érintkezésben kivagyunk téve annak, hogy a különféle betegségeket okozó fertőző anyagokat kezünkön, orrunk nyákhártyájában haza hordjuk s azzal magunkat, s családunkat megfertőztetjük. Tudjuk, hogy a betegségek zömét bacteriumok okozzák s hogy az emberi körnök alatt az apró paraziták egész gyűjteménye tanyáz. Mind eme fertőzések ellen védekezhötünk ha kezünket, arcunkat, orrunk nyákhártyáit naponta egy-kétszer **Szent Imre szappannal** vagy **Carboform szappannal** megmossuk.

Szent Imre szappan ára 70 fillér,
a Carboform szappan ára 40 fillér.

Ez utóbbit különös figyelmébe ajánljuk a szülőknek, tanítóknak, tanároknak, iskolák, ovodák, internátusok, hivatalok, kórházak vezetőségeinek. E szappan olcsóságánál fogva lehetővé teszi minden embernek, hogy magát és családját fertőzések ellen megóvja. Nagyobb vételeknél engedményeket adunk.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan és vegyészeti gyára **ARAD.**
Raktárak létesítése folyamatban.

Aradon, Földes K. és Hehs Vilmos
gyógyszertára.

A szépségépolás titka a használandó szépitő szerek helyes megválasztása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcse

Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatásu készítmény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fillér. 1 tégely krém 1 korona.

Színes arcpороk!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lila, testszin, sárga, barna Színházi vagy este kávéházi világításnál csodás hatásu.

Kapható:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógy-szertárában Arad, Szabadság-tér.

Dearling for Gentlemen

világhírű

Szivarkahüvely

sterilizált antinikotin vattával.
Minden dobozban 120 darab.

Ujdonság!

Kapható:

ARADON

a különlegességi dohány-tőzsdében. 2171

Kalmár József villanszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz. Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözőkők figyelmébe:
villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos főzédényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket.

Veszek

Legmagasabb árban aranyat, ezüstöt, gyémánt- és briliánt ékszertárgyakat
Deutch Izidor
ÉKSZOROSZ
Weitzer J.-utca, Minorita-palota
Telefon 438. szám. 2038

Szörme-

béléssel, meleg katonapoztós gyermek-, női- és férfi-cipők már 2 kor. 80 fillértől kezdve, fájós és reumás lábaknak remek viselet. 4957

Cipő Tőzsde

Arad, Apollo mozi mellett

Gyümölcs- és rózsafa eladás

az Aradi és csanádi egyesült vasutak apátfalvai faiskolájából.

Őszi betületesre kiválóan alkalmas 3-4 éves I. rendű szép koronás gyümölcsfák darabonként 70 fillérért, 100 darab 60 koronáért, őszi barackok darabonként 50 fillérért, 100 darab 40 koronáért, 5 éves vadgesztenyefák darabonként 80 fillérért, 2 éves koronával bíró rózsa-fák darabonként 120 koronáért, 100 darab 100 koronáért eladó.

Az anyagok jóságáért és fajazonosságáért felelősség vállalatik. Kivánaira árjegyzékkel szolgálunk. Megrendelések Acsev. Igazgatóság Arad, Faiskola Apátfalva címre, vagy bármely Acsev. állomásfőnökséghez intézendők.

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás

ellen megbízható és legjobb hatású szer a

Tussinal-cukor

Ára 70 fillér.

Tussinal-tea

Ára 50 fillér.

A mértéktelen dohányzás-szenvedély

legbiztosabb, legegészségesebb és legkellemesebb ellenszere a

Menthol-cigaretta

1 darabnak az ára, mely hosszu időre elég: 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájjüregt deszinficiálja, utóíze igen kellemes. Ára egy porcellán-szelencének 60 fillér.

Fejkorpat

leggyorsabban megszünteti

az eddig egyedüli ilyen szer, a világhírű „Tegerit” korpa-kenőcs.

Ára egy tégelynek 2 korona.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrassy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

Van szerencsénk értesíteni, hogy **HELACIT** elnevezés alatt egy új készítményt hozunk forgalomba, mely a bőrtkát (mitesser) van hivatva gyorsan és sikeresen elmulasztani.

A **HELACIT** különösen ajánlatos zsíros, fényes, izzadó arcbőrű egyéneknek, de használhatja bárki is estély, séta stb. előtt.

A **HELACIT**-ből keveset gyapottra vagy rongyra öntünk és azzal arcunkat letöröljük.

Mindenkit meg fog lepni az a csodás hatás, amelyet a **HELACIT** azon percben előidéz. Az arc olyan lesz, mintha valami lehető finomságu harmattal (a gyümölcs hamvához hasonló) volna bevonva.

Atkák pár napi használat után elmúlnak.

Ára 1 korona.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan- és vegyszeti gyára Aradon.

Kapható:

Földes Kelemen és Hehs Vilmos

gyógyszertárában. 1224

Tüzifa

bükk I., II., III. és dorong, cser hasáb és dorong kapható vaggononkinti vételnél
Körösvölgyi Pál-karaktár Andrassy tér 5. Telefon 651.

2 szobás udvari csinos

Lakás

a konyhában vízvezetékkel, 5395

azonnal kiadó

Flórián-utca 6/B., 3-ik ajtó.

Erdély gyöngye

az Előpataki

ásványviz, el-

ösmert legjobb

üdítő és gyógyító ital.

Főraktár:

Éles Árminnál, Aradon.

Félliteres üveg 26 fillér.

Literes „ 36 „

Üzlet- és műhely-áthelyezés!

A nagyérdemű közönség szives tudomására adom, hogy a Hunyadi-utca 3. szám alatt volt 2502

férfi- női és gyermekcipő raktáramat és műhelyemet Weitzer János-utca sarkán (volt Templom-utca)

levő házban, a főpostával szemben helyeztem át. Üzletem teljesen meg van nagyobbítva s állandóan saját műhelyemben készült elismert legjobb minőségű cipők kaphatók jutányos árért. Megrendelések és javítások pontosan elkészülnek.

További szives pártfogást kér:

GARA MIKLOS.

Halottak napja

közeledtével ajánlom a gyászoló közönség szives figyelmébe szép választéku élő- és művirág

koszoruimat

minden kivitelben és nagyságban legjutányosabb árakban.

Ezuttal ajánlok állandóan friss és illatos élővirágaimból izlésesen készített alkalmi csokrokat is. Megrendeléseket azonnal elkészítik. — Szives pártfogást kérek kitűnő tisztelettel 5372

őzv. Ungeremann Józsefné
Arad, Weitzer János utca 19. sz.

Figyelem.

Ajánlom a nagyközönség szives figyelmébe

Deák Ferenc-utca 31. szám
alatt levő

uri szabó üzletemet,

ahol legdivatosabb szabással készíték legdivatosabb férfiöltönyöket, legjutányosabban. Biválalok átalakítást és tisztítást is. Ruhavásalás csak 1 K 20. Fazonöltönyt, jó hozzávalóval, 24 koronáért elkészítik. Szives pártfogást kérek, kiváló tisztelettel 5315

Lóvy Dezső, uri szabó.

22140 - 1914. kh.

Vásári hirdetés.

Közhírré teszem, hogy Aradon a folyó évi őszi országos vásár október hó 30-tól bezárólag november hó 3-ig a „Birkás” dűllőben lévő új vásártéren lesz megtartva.

Az országos állatvásárok október 30 és 31-én akként lesznek tartva, hogy a vásár első napján, vagyis október 30-án azaz pénteken a vásártérre kizárólag csak hasítottkórmű állatok, u. m. szarvasmarha, borjú, sertés, juh, bárány, a vásár második napján vagyis 31-én, azaz szombaton pedig kizárólag csak lovak hajthatók fel eladás céljából.

A felhajtás ugy 30-án, valamint 31-én reggeli 4 órától van megengedve. A kirakó vásár október 30-tól november 3-áig tart.

Greén
főkapitány.

Figyelmeztetés!

az elkenített lóvásártérre is szabad szekérbe fogott lovat bevinni de csak akkor, ha a szekérbe fogott lovak is szabályszerű marhalevéllel vannak ellátva.

Aki a szekérbe fogott lovakat nem szándékozik az elkenített állatvásárra bevinni marhalevél nélkül is bejöhet a külön kijelölt helyre.

Hirdetmény.

Gazdaság felosztatása folytán mindenféle felszerelések: szekerek, igás kocsik, ekék, fogasok, vetőgépek, stb., valamint hintók, homokfutó, parádés szerszám, szabad kézből eladók. Bővebbet Andrassy-tér 6. sz., Verbos-irodában.

Telefon 987.

Telefon 987.

Aradi kőszén és kokszt forgalmi vállalat.

Tisztelettel értesítjük a t. fogyasztó közönséget, hogy a téli szükséglet beszerzése céljából ajánlunk

1-ső rendű Zaberzei dió I. koksztot
1-ső rendű Porosz salon fűtő kőszent
1-ső rendű Vasaló faszent,

Raktárunkból **Csernovits Péter-utca 24. szám** alatt átvéve.

Miután nagyobb mennyiség áll rendelkezésünkre. Uradalmakat és kisebb iparüzleteket is kielégítünk addig, a míg a vasuti forgalom helyre áll. Ajánlatosnak tartjuk, ha már most biztosítja téli szükségletét, mert előre láthatólag később nehézségekbe fog ütközni. 501

Jó anyák, gondos szülők

legjobban eszelékesznek, ha gyermekeiknek átlátszó, kellemes ízű, mindig friss:

Hajós-féle

Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos. Egy üveg utasítással ára **2 korona.**

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni,

Hajfestő

a „Melogen”. Ara **2 korona.**

Sápkóros leányok, vérszegény asszonyok,

páratlan sikerrel használják a

Ferratol Vastáplikör. 171

E rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erősítő szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános gyengeség eseteiben. Ara $\frac{1}{2}$ literes üvegnek utasítással **3 kor.**

Szörvestő-Depilior. E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt aró, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással **1 korona.**

A fenti szerek kaphatók a készítőnél **Hajós Arpád** gyógyszer-tárában

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapítotott 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Költözők

figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 3361

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.

Aradi és csanádi egyesült vasutak

menetrendje.

Ervényes 1914. október 1-től.

Aradról Szegedre indul:

Személyvonat reggel 6:40
Motoros vonat délelőtt . . . 11:05
Személyvonat délután 4:13

Aradról Szegedre érkezik:

Személyvonat délben 12:00
Motoros vonat délután . . . 3:41
Személyvonat este 9:31

Szegedről Aradra indul:

Személyvonat éjjel 8:06
Motoros vonat délelőtt . . . 10:35
Személyvonat délután 8:17

Szegedről Aradra érkezik:

Személyvonat reggel 7:38
Motoros vonat délután 2:48
Személyvonat este 7:51

Aradról Brádra indul:

Mot. vonat Ujszentannáig reg. 5:20
Motoros vonat reggel 7:03
Mot. vonat Ujszentannáig d. e. 11:45
Személyvonat délután 12:48
Mot. vonat Honcölög d. u. 8:00
Mot. vonat Borossebesig este 7:09

Aradról Brádra érkezik:

Motoros vonat délben 1:16
Személyvonat este 7:48

Brádról Aradra indul:

Személyvonat éjjel 8:00
Motoros vonat reggel 7:31
Motoros vonat délután 2:15

Brádról Aradra érkezik:

Személyvonat délelőtt 10:00
Motoros vonat délután 1:24
Motoros vonat este 8:48

Borosjenőről Csermőre indul:

Vegyes vonat délelőtt 9:32
Vegyes vonat délután 3:20
Vegyes vonat este 6:32

Csermőről Borosjenőre indul:

Vegyes vonat reggel 5:27
Vegyes vonat délután 12:46
Vegyes vonat délután 4:36

Mezőhegyesről Kétegyháza indul:

Motoros vonat reggel 8:37
Motoros vonat délután 1:06
Motoros vonat este 8:20

Kétegyházáról Mezőhegyesre indul:

Motoros vonat reggel 5:43
Motoros vonat délelőtt 11:50
Motoros vonat délután 3:43

Ujszentannáról Kétegyháza ind.:

Motoros vonat reggel 8:25
Motoros vonat délután 12:42
Motoros vonat este 8:09

Kétegyházáról Ujszentannára ind.:

Motoros vonat reggel 5:28
Motoros vonat délelőtt 10:35
Motoros vonat délután 3:01

Borossebes—Menyházafürdő indul:

Vegyes vonat délelőtt . . . 10:25

Menyházafürdő—Borossebes indul:

Vegyes vonat délután 2:39

a leggyorsabból a legdrágábbá — dus választékban
— jutányos árért szereshetők be

Köszörük Jánosi Károly

mű- és tájkerész virágüzletében Arad, Zrinyi-utca. (Bohus-palota)

Telefon szám 10—20.

5382

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apró hirdetésekről:

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban József főherceg-ut 22. Acsev.-palota. (Bejárat a Kosuth-szoborral szemben.) Telefon szám 151.

Az apró hirdetések díja a szavak száma szerint számítódik.

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűkkel 8 fillér.

A legkisebb hirdetés 60 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kéziratban aláhúzással jelzendők.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

A hirdetések este fél 6 óráig vétetnek fel.

Vidékről az apró hirdetések postautóványon küldendők — a szelvényen a szöveg elő — avagy levélbélyegeken.

A hirdetést a kiadóhivatal kiáratra díjtalanul megszerkeszti.

OKTATÁS.

Dame

wünscht Kindern Deutsche Stunden zu geben. Briefe unter „T. T.“ an die Redaction. 5418

ALKALMAZÁST KERES.

Két német kisasszony

gyermek mellé ajánkozik. Címek a kiadóhivatalba kéretnek. 5417

Fiatal asszony

házmesternek ajánkozik november 1-re. Cím Boros Beni-tér 4. sz., a házmesternél. 5416

Szabó Lajos

60 éves nyugalmazott színész elvállal irodai, ügynöki s bármi bizalmi állást, szerény fizetéssel. Cím: Sina-utca 8. sz.

Két előkelő uri leány

jobb uri házhoz gyermekek mellé, vagy idősebb uri hölgy mellé ajánkozik. Cím a kiadóhivatalban. 5401

ALKALMAZÁST NYER.

Helyi képviselőt,

ki pénzbeszedést és eladást végessen Pankota és vidékére, valamint Borosjenő és vidékére keres a Singer Co. varrógép részvénytársaság, Arad. 5415

Németül beszélő

kisasszony kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 5408

Mészáros és hentes

üzlet önálló vezetésére keresek szakképzett egyént. Cím a kiadóhivatalban. 5406

Ovadékképes pénzbeszedő

hivatalszolga azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok „Pénzbeszedő” jelleg alatt a lap kiadóhivatalához intézendők. 5428

ÜZLETEK.

Jó forgalmu

szatócs üzletet keresek megvételre helyben vagy vidéken. Cím a kiadóhivatalban. 5404

KIADÓ LAKÁS.

Minden kényelemmel

ellátott 4—5 és 6 szobás lakásokat november 1-re, valamint butorított szobákat ajánl, a lakásnyilvántartási iroda, Deák F. u 8. Telefon 816. 5426

József főherceg ut 11. sz.

házban (Karolina-utca sarok) két utcai szoba és mellékhelyiségekkel álló lakás f. évi november hó 1-ére kiadó. 5419

Kapualjából

közvetlen bejáratu szép butorított szoba kiadó, esetleg katonatisztnak is alkalmas. Attila-tér 1. sz., magányos ház. 5430

Kiadó

Petőfi-utca 10., I. emeleten 2 szobás csinosan butorított lakás. Bővebbet ugyanott. 5431

3 szoba fürdőszobával

november 1-től kiadó Lovarda-utca 1., Attila-tér sarok. 5411

Kiadó lakás.

Legmodernebb berendezéssel egy 5 szobás lakás, mely áll 3 utcai és 2 udvari szobából és a szükséges mellékhelyiségekből azonnalra kiadó. Értekezhetni Petőfi-utca 10. sz. alatt a házfelügyelőnél. 2005

Modern 4 szobás

url lakás november 1-től május 1-ig, esetleg továbbra is kiadó. Tudakozdani: Perányi-u. 8. szám. 5388

VÉTEL ÉS ELADÁS.

600 jókarban lévő

színházi látesővet, elsőrendű írógépek igen olcsón eladók Losonczy Lajos ékszerésznél, Szabadság-tér 1. sz. 5425

Eladó

mahagoni ebédli kredenc, asztal és zongora, varrógépek, irodaszerek, cassa, íróasztalok, gyalupad, villanycsengő felszerelés, kották. Arad, Kápolna-utca 2., ajtó 7. 5429

Új mahagoni hálószoba

butor elutazás miatt eladó. Erzsébet-köriut 8. sz., I. em. 5428

Veszek

uraktól levetett férfiruhát, töl kabátot, városi és utazó bundát a legmagasabb árban. Bleier Ignátz, Szent-Pál-u. 12. 4699

Apolónók!

és betegek részére meleg komót szobacipők óriási választékban már 1 K. 70 fill-től kaphatók Cipő Törszéhen Apolló mozi mellett. Ugyeljünk a címre. 5161

Modern

hálószoba berendezések jutányos áron eladók. Kápolna-utca 8. sz., ugyanott mindennemű asztalosmunkák jutányosan elkészíttetnek. 5821

Szép

ebédli-kredenc, konzul tükör, szőnyegdivány, 8 ajtós előszoba szekrény és egyéb butorok eladók, Andrassy-tér 8. 5366

Tisztán kezelt

csemege méz, különként 1 korona 60 fillérért kapható Haberegernél Andrassy-tér 6 II emelet. 5381

KÜLÖNFÉLE.

Bármilyen

bádogos és vízvezetési munkát készit Diamant Jenő Arad, Weitzer János és Kazinczy-utca sarkán. 2991

Bevonulók figyelmébe.

Egyenruhákat gyorsan és jutányosan készit Braun Miksa egyenruha és férfiszabó üzlete Deák Ferenc utca 40. szám. 5285

Új és használt

Iskolakönyvek!

Írászerek!

Füzetek!

Táskák!

1231

nagy választékban kaphatók

Jámbor Antal

könyv- és papírüzletében

Andrassy-tér 3. (Tabajdi-utcai oldal)

Telefon szám 1022.

Értesítés.

Van szerencsém a m. t. közönséget értesíteni, hogy a nehéz idők kényszerítő hatása következtében arcképeket fénykép és természet után a legolcsóbb árért festek.

Szíves megrendeléseket kér

Balla Frigyes

festőművész

5138

Arad, Deák Ferenc utca 40/a.

Kincstári uradalmi

Rózsa burgonya

Nyirségből, métermázsánként és waggontételeként kapható: Asztalos S. utca és Chorin Aron utca sarok (Izr. templom épületében.)

Telefon 1025.

5357

Magyar királyi államvasutak.

Menetrend.

Ervényes 1914. szeptember 10-től.

Aradról Budapestre indul:

Gyorsvonat reggel	8:20
Személyvonat délelőtt	11:42
Személyvonat este	9:39
Személyvonat reggel	5:00

Aradról Budapestre érkezik:

Gyorsvonat délelőtt	1:25
Személyvonat este	7:25
Személyvonat reggel	5:45
Személyvonat délelőtt	12:30

Budapestről Aradra indul:

Gyorsvonat délután	2:10
Személyvonat reggel	7:50
Személyvonat este	9:30
Személyvonat délelőtt	1:35

Budapestről Aradra érkezik:

Gyorsvonat este	6:59
Személyvonat délután	3:31
Személyvonat reggel	5:37
Személyvonat este	9:03

Békéscsabáról Nagyváradra ind:

Személyvonat reggel	6:49
Személyvonat délelőtt	1:33
Személyvonat délután	5:56
Személyvonat reggel	4:35

Nagyváradról Békéscsabára ind.:

Személyvonat reggel	6:00
Személyvonat délelőtt	10:10
Személyvonat délután	4:40
Személyvonat este	7:52

Finom gyermekkocsi

legnagyobb választékban és legolcsóbb árban kapható

Fischer Nagy Áruházában

Arad, Szabadság-tér 12. sz. alatt.

Aradi

őszai vásár alkalmával

ne mulassza el a vidéki vevőközönség

Fischer Nagy Áruházát

felkeresni Arad, Szabadság-tér 12. sz. alatt, ahol a legnagyobb választékot találja és elismert legolcsóbb árban vásárolhat. — Különösen nagy választékban van raktáron női, férfi és gyermek téli áruk, kalap, téli sapkák, gyermekruhák, esőernyők, fehérneműek, bőráru, diszjúáru, gyermekjátékok és háztartási cikkek.

Hadba vonultak részére

meleg téli alsó trikóing,
meleg téli alsó trikónadrág,
meleg téli alsó gyapju sweater,
meleg téli vastag harisnyák,
meleg téli gyapju lábszárvédő,
meleg téli gyapju keztyű,
meleg téli tábori sapkák,
meleg téli gyapju nyakvédő,
meleg téli gyapju érmelegítő,
meleg gyapju haskötő
és minden egyéb, katonák részére
szükséges cikkek nagy választékban

a legolcsóbb árakban kaphatók

Fischer Nagy Áruházában

Arad, Szabadság-tér 12.

Figyelem a cégre!

Fischer Nagy Áruház

Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt.

Figyelem a cégre!